Shahid Bahonar University of Kerman

Journal of Accounting Knowledge

Print ISSN: 2008 - 8914 Online ISSN: 2476 - 292X

Iranian Accounting Association

The Relationship between Social Crisis and the Quality of Manager's Financial Decision-Making

Mohtaram Bizhanizadeh[1], *Mohammad Ali Bagherpour Velashani*[2]✉ and *Reza Hesarzadeh*[3]

1. Department of Accounting, Faculty of Administrative and Economic Sciences, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran. **Email:** m.beazhanizadeh1323@gmail.com
2. **Corresponding Author**, Department of Accounting, Faculty of Administrative and Economic Sciences, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran. **Email:** bagherpour@um.ac.ir
3. Department of Accounting, Faculty of Administrative and Economic Sciences, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran. **Email:** hesarzadeh@um.ac.ir

Article Info

Article Type:
Research Article.

Article History:
Received: 22 April 2024
Received in revised form: 28 August 2024
Accepted: 9 September 2024
Available online: 11 August 2025

***Keywords*:**
Crisis,
Social Crisis,
Decision Making,
Managers Financial Decision Making.

JEL Classification:
G0, M4.

A B S T R A C T

Objective: The primary objective of this study is to examine the relationship between the social crisis that occurred in the fall of 2022 and the quality of managers' financial decision-making in companies listed on the Stock Exchange.

Method: To achieve this objective and test the proposed hypothesis, data from 199 companies listed on the Tehran Stock Exchange were collected for two periods—before and during the social crisis. The data were analyzed using EViews 10 software, applying Pearson correlation and multiple regression techniques to assess the relationships among variables.

Results: The research findings indicate that there is a significant and direct relationship between the social crisis that occurred in the fall of 2022 and the size of the company and the quality of financial decision-making of managers.

Conclusion: With the occurrence of numerous crises in recent years, in addition to increasing the experience of managers in dealing with these types of crises and recognizing their effects, it has increased the willingness of managers to work in groups, examine various aspects, and make decisions about choosing profitable projects, sometimes short-term. On the other hand, forming audit committees, strengthening internal control systems, and paying attention to the concept of risk management are among the concepts that have received great attention from companies and their managers in the last decade. Each of these concepts will lead to better understanding of risks, their control, and as a result, will increase the quality of various decisions, including financial decisions of managers.

Cite this article: Bizhanizadeh, M., Bagherpour Velashani, M.A., & Hesarzadeh, R. (2025). The relationship between social crisis and the quality of manager's financial decision-making. *Journal of Accounting Knowledge*, 16(3), 25-46. https://doi.org/10.22103/jak.2024.23240.4037.

CC BY NC

Publisher: Shahid Bahonar University of Kerman.
© Author(s)

Introduction

Organizations frequently encounter various challenges and crises stemming from environmental and social changes, as well as from deficiencies in managerial effectiveness—particularly in the area of decision-making. A crisis, characterized by uncertainty and unpredictability, can significantly affect an organization's tangible and intangible resources, disrupting its decision-making systems and related operational processes, which in turn may lead to reduced profitability and solvency.

Given these circumstances, understanding the effects of crises on organizational performance—especially on the decision-making process—is of critical importance. Accordingly, the purpose of this study is to examine the relationship between a social crisis and the quality of managers' financial decision-making in the Iranian context. More specifically, this paper seeks to determine whether organizations are able to make more effective and high-quality decisions during challenging times, such as periods of social unrest, or whether such conditions hinder their ability to respond appropriately. The results of this analysis can enhance managers' understanding of crisis dynamics and enable them to improve the quality of their decision-making processes when confronted with similar situations in the future.

Method

To test the proposed research hypothesis, data from 199 companies listed on the Tehran Stock Exchange (TSE) in 2022 were collected and analyzed. A comprehensive literature review was conducted using academic databases and reputable journal publications. Data required to measure the study variables were obtained from TSE databases, companies' audited annual financial statements, and the Novin Rahavard Software.

The analysis employed Pearson correlation and multiple regression tests using EViews 10 software to examine the relationships between the variables and to evaluate the proposed hypothesis.

Results

The empirical findings demonstrate a significant and positive relationship between the social crisis that occurred in 2022 and the quality of managers' financial decision-making. The results suggest that, during the crisis period, managers exhibited improved decision-making quality. Additionally, among the control variables included in the regression analysis, only company size showed a positive and significant association with the quality of managerial decision-making. This finding implies that larger companies tend to make more effective and informed financial decisions compared to smaller firms, particularly during times of economic or social instability.

Conclusions

The study concludes that a significant and positive relationship exists between the 2022 social crisis and the quality of managers' financial decision-making. Social crises, while diminishing societal security and contributing to political instability, also influence stock markets, listed firms, and the decision-making behavior of corporate managers. As political instability grows and investor confidence declines, reduced investment levels limit the financial resources available to organizations, compelling managers to act more cautiously and strategically.

In such contexts, managers tend to evaluate multiple aspects of proposed actions, seek expert opinions, and prioritize projects that offer higher profitability and enhanced corporate value. Over time, repeated exposure to crises has strengthened managers' experience and understanding of these events, fostering a greater inclination toward teamwork, consultation, and risk-conscious decision-making.

Moreover, initiatives such as establishing audit committees, strengthening internal control systems, and emphasizing risk management have gained substantial attention among Iranian firms over the past decade. Collectively, these practices enhance the identification and control of risks, thereby improving the overall quality of financial and strategic decisions.

The findings also confirm a positive association between company size and decision-making quality. Larger firms typically employ more experienced and well-trained managers and benefit from broader professional and financial networks, which enable them to respond more effectively to crises. Their stronger ties to other companies and the banking system grant them access to greater resources and information, facilitating more sophisticated and timely decision-making processes.

Furthermore, larger firms' extensive market reach and higher levels of expertise reduce the likelihood of managerial errors, ultimately enhancing decision-making quality and organizational performance. Consequently, the results justify the observed relationship between social crises and managerial decision-making quality within the Iranian economic environment.

Author Contributions

Conceptualization: Mohtaram Beizhanizadeh; **Methodology:** Mohtaram Beizhanizadeh., Dr. Mohammad Ali Bagherpour Velashani and Dr. Reza Hesarezadeh; **Validation:** Dr. Mohammad Ali Bagherpour Velashani and Dr. Reza Hesarezadeh; **Formal Analysis:** Mohtaram Beizhanizadeh.; **Writing—Original Draft Preparation:** Mohtaram Beizhanizadeh; **Writing—Review and Editing:** Dr. Mohammad Ali Bagherpour Velashani and Dr. Reza Hesarezadeh; **Supervision:** Dr. Mohammad Ali Bagherpour Velashani and Dr. Reza Hesarezadeh; **Project Administration:** Dr. Mohammad Ali Bagherpour Velashani. All authors have read and agreed to the published version of the manuscript.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors thank all participants in this study.

Ethical Considerations

The authors avoided data fabrication, falsification, plagiarism, and misconduct.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest.

مجله دانش حسابداری
شاپا چاپی: ۸۹۱۴-۲۰۰۸ شاپا الکترونیکی: ۲۴۷۶-۲۹۲X
دانشگاه شهید باهنر کرمان
انجمن حسابداری ایران

رابطه بین بحران اجتماعی و کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران

محترم بیژنی‌زاده[۱]، محمدعلی باقرپور ولاشانی[۲]✉ و رضا حصارزاده[۳]

۱. گروه حسابداری، دانشکده علوم اداری و اقتصادی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. **رایانامه:** m.beazhanizadeh1323@gmail.com
۲. **نویسنده مسئول**، گروه حسابداری، دانشکده علوم اداری و اقتصادی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. **رایانامه:** bagherpour@um.ac.ir
۳. گروه حسابداری، دانشکده علوم اداری و اقتصادی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. **رایانامه:** hesarzadeh@um.ac.ir

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: مقاله پژوهشی.

تاریخ‌ها:
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۲/۳
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۶/۷
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۶/۱۹
تاریخ انتشار برخط: ۱۴۰۴/۵/۲۰

واژه‌های کلیدی:
بحران،
بحران اجتماعی،
تصمیم‌گیری،
تصمیم‌گیری مالی مدیران.

طبقه‌بندی JEL:
G0, M4.

چکیـــده

هدف: هدف اصلی این پژوهش، تشخیص رابطه بین بحران اجتماعی ایجاد شده در فصل پاییز ۱۴۰۱ با کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران در شرکت های پذیرفته شده در سازمان بورس است.

روش: برای تحقق هدف این پژوهش و آزمون فرضیه، داده‌های ۱۹۹ شرکت پذیرفته شده در بورس و اوراق بهادار، طی بازه زمانی وقوع بحران اجتماعی و قبل از آن، جمع‌آوری شد. برای بررسی و تجزیه و تحلیل داده‌ها ضمن استفاده از نرم‌افزار ایویوز ۱۰، از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که بین بحران اجتماعی به وجود آمده در پاییز سال ۱۴۰۱ و همچنین اندازه شرکت با کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران، رابطه معنادار و مستقیمی وجود دارد.

نتیجه‌گیری: با وقوع بحران‌های متعدد در طی سال‌های اخیر، ضمن افزایش تجربه مدیران در زمان رویارویی با این نوع از بحران‌ها و شناخت اثرات آنها، سبب افزایش تمایل مدیران به انجام کار گروهی، بررسی جوانب گوناگون و تصمیم‌گیری در مورد گزینش پروژه‌های سودآور، گاه کوتاه مدت شده است. از سوی دیگر، تشکیل کمیته‌های حسابرسی، تقویت سیستم‌های کنترل داخلی، توجه به مفهوم مدیریت ریسک، از جمله مفاهیمی هستند که در یک دهه اخیر، بسیار مورد توجه شرکت‌ها و مدیران آنها قرار گرفته است. هر یک از این مفاهیم سبب شناخت بهتر ریسک‌ها، کنترل آنها و در نتیجه افزایش کیفیت تصمیم‌های مختلف از جمله تصمیم‌های مالی مدیران خواهد شد.

استناد: بیژنی‌زاده، محترم؛ باقرپور ولاشانی، محمدعلی و حصارزاده، رضا (۱۴۰۴). رابطه بین بحران اجتماعی و کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران. *مجله دانش حسابداری*، ۱۶(۳)، ۲۵-۴۶. https://doi.org/10.22103/jak.2024.23240.4037.

ناشر: دانشگاه شهید باهنر کرمان.
© نویسنده/ نویسندگان.

۱- مقدمه

از جمله حقایقی که بشر در طول تاریخ با آن مواجه بوده، بروز بحران‌ها در قالب‌های مختلف اعم از اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و غیره به انضمام رویدادهای غیرقابل پیش‌بینی است. بحران‌ها واقعیتی اجتناب ناپذیر و یکی از ملزومات هر ساختار اجتماعی هستند. سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف دولتی و خصوصی اعم از بزرگ و کوچک، نمونه‌ای از این ساختارهای اجتماعی محسوب می‌شوند. در اکثر مواقع، با وقوع بحران‌ها، از یک سو؛ مدیران و تصمیم‌گیرندگان مختلف سازمان‌ها، ارزش‌های حیاتی خود را در معرض تهدید جدی می‌بینند (مرادی و خلج‌زاده، ۱۳۹۵) و از دیگر سو، با خروج شرایط از وضعیت عادی، سبب کاهش کارآمدی الگوهای مدیریتی متداول خواهد شد (رئیسی وهمکاران، ۱۳۹۹). در نتیجه مدیران برای مدیریت محیط‌های درگیر بحران نیازمند اتخاذ سبک‌های مدیریتی و استراتژی‌های مختلف هستند. وقوع ناآرامی‌ها و تلاطم‌های اجتماعی و محیطی و تبدیل شدن آن به بحران، مدیران، تصمیم‌گیرندگان سازمانی و کارکنان شرکت‌های مختلف را با مجموعه‌ای از مسائل چالشی نظیر جریان‌های پیچیده تصمیم‌گیری؛ و عدم اطمینان‌های متعدد روبه‌رو می‌سازد (بیکفی و اپستاین[1]، ۲۰۰۶). این امر یکی از موانع مهم در جلوگیری از مدیریت مؤثر بحران خواهد بود (ورچوتا و رهور[2]، ۲۰۱۶ به نقل از پولارد و هاتو[3]، ۲۰۰۶). در این بین بدیهی است، تصمیم‌گیری به امری بسیار مهم؛ و دشوار تبدیل گردد زیرا مدیران و تصمیم‌گیرندگان سازمانی باید ضمن بررسی تمام انتخاب‌های پیش‌رو، این ریسک را بپذیرند که هر یک از تصمیم‌های اتخاذ شده از جانب آنها، از جمله مالی، ممکن است نتایج متفاوتی را به دنبال داشته باشد، تصمیم‌هایی از قبیل تهیه بودجه، تأمین مالی، تشکیل پرتفوی سهام، خرید، نگه‌داری یا فروش یک دارایی و غیره که از ریسک بالایی برخوردارند و از جمله عوامل تأثیرگذار بر آنها مواردی همچون شرایط اجتماعی، اقتصادی (کرمی و همکاران، ۱۳۹۹)، فرهنگی، سیاسی و غیره است. نکته حائز اهمیت آن است که امروزه شاهد افزایش سرعت آهنگ تغییرات محیطی و نیز پیچیده‌تر شدن آن هستیم و همین امر بر میزان وقوع بحران‌ها و شدت آنها افزوده است (گرابر[4] و همکاران، ۲۰۱۴). از مهم‌ترین دلایل آن نیز می‌توان به رسانه‌های اجتماعی و افزایش استفاده از پیام‌رسان‌هایی همچون اینستاگرام، واتساپ، توییتر، تلگرام و غیره اشاره نمود. این بحران‌ها علی‌رغم برخورداری از نقاط مشترک فراوان، دارای تفاوت‌های بسیاری از منظر منشاء، شدت، نتایج و آثار بروز مشکلات می‌باشند؛ به نحوی که گاه ضمن ایجاد تأثیر مستقیم بر کیفیت تصمیم‌گیری مدیران؛ و مختل نمودن عملکرد سازمان، تهدیدی برای ایجاد اختلال در نظم و ثبات نظام اجتماعی بوده و گاه تا سقوط نظام سیاسی حاکم پیش روند (قربانی مرغملکی و همکاران، ۱۴۰۰).

در این راستا، اسپیلاین و هاف[5] (۲۰۰۳)، معتقدند همه سازمان‌ها و واحدهای تجاری مختلف تحت تأثیر بحران‌ها قرار می‌گیرند. در واقع وقوع یک بحران، اعم از اجتماعی، ضمن ایجاد تأثیر نامطلوب بر افراد یک کسب وکار، قادر خواهد بود، تداوم فعالیت سازمان را مختل نموده و ذینفعان مختلف مانند مشتریان، سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، رقیبان، جامعه و غیره را با مشکلاتی روبه‌رو سازند. از طرفی گاه ممکن است با ایجاد یک بحران در سازمان سایر مشکلاتی که تا پیش از این فرصتی جهت بروز و ظهور نداشته‌اند نمایان شده و به مشکل اصلی افزوده گردند. در چنین شرایطی، ممکن است واحدهای تصمیم‌گیرنده قدرت تحلیل موضوعات و واکنش مناسب به آنها را از دست بدهند و در نتیجه با مشکلات مضاعفی روبه‌رو شوند. اما از آنجا که مدیران در هر شرایطی برای تحقق اهداف و سیاست‌های سازمانی و نیز حفظ بقا و تداوم فعالیت سازمان، به عنوان عالی‌ترین هدف، نیاز به

[1] Bekefi & Epstein
[2] Vrchota & Rehor
[3] Pollard and Hotho
[4] Gruber
[5] Spillan & Hough

اتخاذ تصمیم یا تصمیم‌هایی دارند، از این رو شناخت توانمندی‌های سازمان جهت کاهش عدم اطمینان‌های محیطی در تصمیم‌های مدیریت و نیز بهبود کارایی آنها در برخورد با چالش‌های محیطی امری ضروری و مهم بوده و همواره از اهمیت بالایی در افزایش اثربخشی فرآیندهای داخلی و بیرونی سازمان برخوردار است. از طرفی با وقوع بحران‌های اجتماعی و تأثیر سوء بر عملکرد سازمان، به تناسب میزان اهمیت سازمان‌ها و اثربخشی‌شان در زمینه‌های کلان اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و غیره ممکن است سیستم اصلی جامعه تحت تأثیر قرار گرفته و منجر به ناکارآمدی آن در بخش‌های مختلف شوند. از این رو شناخت بحران‌ها از جمله اجتماعی، اثرات آنها، اقدامات ممکن و اثرگذار در راستای رفع یا کاهش اثرات احتمالی یا حتمی آنها (ربیعی و سرافرازی، ۱۳۹۴)، کاهش میزان غافلگیری در افراد و مدیران سازمانی (کمری و همکاران، ۱۳۹۷)، افزایش هماهنگی سازمان، با محیط مدام در حال تغییر (میتلند و سامارتینو[1]، ۲۰۱۵)، افزایش توان برخورد با بحران، ارائه راهکارهای خلاقانه جهت کنترل آن، اختصاص زمان و منابع کافی قبل از رویارویی با این مشکلات، یاری‌گر سازمان‌ها در راستای افزایش توانایی آنها جهت یافتن راه‌حل‌های مختلف و کاهش غافلگیری در برابر ریسک‌ها (بیکفی و اپستاین، ۲۰۰۶)، افزایش کارایی، اثربخشی و کیفیت تصمیم‌های اتخاذ، افزایش سودآوری، جلوگیری از شکست، افزایش موفقیت و نیز تداوم فعالیت و حیات آنها طی بازه زمانی طولانی‌تر خواهد بود.

علاوه بر آن، سازمان‌ها در زمان وقوع بحران قادر به انجام کار زیادی نخواهند بود اما از آنجا که در شرایط خاص، عدم واکنش مدیران –و نه واکنش‌های نامناسب آنها– از جمله دلایل شکست تجاری سازمان محسوب می‌شود (خواجوی و قدیریان آرانی، ۱۳۹۶)، در نتیجه یکی از مهم‌ترین اقدامات در چنین شرایطی اتخاذ تصمیم یا تصمیم‌های صحیح شامل مالی است. در این شرایط، ناتوانی و عدم هماهنگی تصمیم‌گیرندگان رده بالای سازمانی، در اتخاذ تصمیم‌های حیاتی مالی، کاهش کیفیت در تصویب استانداردهای لازم و مهم، فقدان مهارت، افزایش اضطراب و فشارهای روانی در تصمیم‌گیرندگان و غیره موضوعی نگران کننده است که قادر بوده آسیب‌های جدی و هزینه‌های هنگفتی را برای سازمان به بار آورد. بنابراین، با توجه به مطالب موجود، تحقیق پیش‌رو درصدد بوده تا ضمن پاسخگویی به این سؤال آیا وقوع بحران اجتماعی در جامعه بر کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران، تأثیرگذار است؟ به بیان نوع تأثیر آن، با تمرکز بر بحران به وجود آمده در پاییز ۱۴۰۱ در ایران، بپردازد. بر این اساس، در این پژوهش، ضمن تشریح و تبیین مفهوم تصمیم‌گیری مالی و تئوری‌های مختلف آن، درصدد افزایش آمادگی لازم در مدیران برای رویارویی با این نوع از بحران‌ها و نیز تقویت توان شرکت در پیش‌بینی بهتر رخدادهای احتمالی محیط سیاسی و اجتماعی، کاهش درجه آسیب‌پذیری آنها و بهبود کیفیت تصمیم‌گیری‌های مختلف بویژه مالی هستیم. لازم به ذکر است که تاکنون مطالعات متعددی در زمینه بحران اجتماعی مانند رئیسی و همکاران (۱۳۹۹) و نیز تصمیم‌گیری مالی مانند رای و لین[2] (۲۰۱۹)، به طور جداگانه انجام شده؛ اما این پژوهش، ضمن تأکید بر بحران اجتماعی ایجاد شده در ایران، با تمرکز بر ناآرامی‌های به وجود آمده در پاییز ۱۴۰۱، در صدد بررسی نوع تأثیر آن بر کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران (عملکرد مالی)، است. امری که در هیچیک از مطالعات داخلی و خارجی به آن پرداخته نشده و لذا از این جهت تحقیق پیش رو جدید و از جنبه نوآوری برخوردار است.

۲- مبانی نظری

در این بخش به تبیین مفاهیم کلیدی همچون کیفیت، تصمیم‌گیری مالی مدیران، بحران و بحران‌های اجتماعی، تئوری‌های مرتبط با ساختار سرمایه، بیان مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر تصمیم‌گیری، رابطه موجود میان بحران‌های اجتماعی (متغیر مستقل) و کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران (متغیر وابسته) و در نهایت تبیین فرضیه بر اساس مبانی نظری و ادبیات تحقیق، پرداخته می‌شود.

[1] Maitland & sammartino
[2] Rai & Lin

۲-۱- تبیین مفاهیم کلیدی

۲-۱-۱- کیفیت

کیفیت را می‌توان میزان تحقق نیازمندی‌های مشتریان توسط شرکت دانست (کورت و زهیر[1]، ۲۰۱۶ به نقل از کهو[2]، ۱۹۹۶). رحمانی و ندیمی، (۱۳۹۸) به نقل از مارانس[3] (۲۰۰۳)، گان[4] و همکاران (۲۰۰۳)، واندر وورت[5] (۲۰۰۹) و کالس[6] (۲۰۱۲) بیان می‌کنند کیفیت دو بعد است، عینی و ذهنی. بعد عینی کیفیت در ارتباط با ظاهر اثر، اعم از فرم‌ها، رنگ‌ها و مصالح است که از طریق شاخص‌های کیفی قابل اندازه‌گیری هستند و بعد ذهنی آن دلالت بر خصوصیات خوب، ارزش‌ها و میزان مطابقت با هدف مشخص یک موضوع را دارد. کیفیت نوعی احساس یا دیدگاه مبتنی بر اینکه یک مورد نسبت به مورد دیگر بهتر است، است.

۲-۱-۲- تصمیم‌گیری مالی مدیران

تصمیم‌گیری، بیانگر گزینش یک گزینه از میان تمامی گزینه‌های مختلف موجود است (کرمی و همکاران، ۱۳۹۹). لذا نقطه مرکزی برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری است. در این راستا، تصمیم‌گیری مربوط به حوزه مالی را می‌توان به ۳ بخش سرمایه‌گذاری، مدیریت مالی و مؤسسات مالی تقسیم کرد (فابوزی و پترسون، ۲۰۰۳). تمرکز این بخش‌ها به ترتیب بر ارزش‌گذاری سهام و سایر اوراق بهادار در بازارهای مالی، اتخاذ تصمیم‌های مالی در یک سازمان یا واحد انتفاعی، مبادله وجوه مالی بین تأمین کنندگان و مصرف کنندگان وجوه است که از این میان با توجه به هدف اصلی این پژوهش بر تصمیم‌های اتخاذ شده در بخش مدیریت مالی تمرکز خواهیم داشت. در واقع مدیران فعال در بخش مدیریت مالی همانند سایر مدیران با انواع مختلفی از تصمیم‌ها روبه رو هستند. این تصمیم‌ها شامل سرمایه‌گذاری، تأمین مالی و تصمیماتی که در برگیرنده این دو مورد به صورت توأمان است، است (همان). تصمیم‌های سرمایه‌گذاری، بیانگر نحوه استفاده از منابع و وجوه سازمانی است. تصمیم‌هایی از قبیل حفظ، خرید یا فروش و واگذاری دارایی‌های مختلف موجود در سازمان، نمونه‌هایی از آن هستند. تصمیم‌های مالی، بیانگر نحوه دستیابی به وجوه مورد نیاز، جهت طرح‌ریزی و ایجاد برنامه‌های توسعه و درآمدزای سازمان و نیز ادامه و تداوم فعالیت آن است. تصمیم‌هایی از قبیل این‌که این وجوه مورد نیاز از طریق منابع داخلی اعم از سود انباشته یا منابع خارجی اعم از استقراض، انتشار سهام عادی یا ممتاز تهیه گردند (شباهنگ، ۱۳۹۱). اما حجم بسیاری از تصمیمات شرکت و واحدهای تجاری، شامل تصمیم‌هایی هستند که به دو مورد تصمیمات سرمایه‌گذاری و تأمین مالی، به صورت توأمان مربوط می‌شوند. به عنوان مثال، موفقیت شرکت در اتخاذ تصمیم مربوط به خرید شرکت دیگر (تصمیم سرمایه‌گذاری) تا حد بسیاری به نحوه تأمین مالی آن (تصمیم تأمین مالی) بستگی دارد. مدیران مالی، با اتخاذ تصمیم‌های مالی مختلف به دنبال دستیابی به یک هدف مهم هستند. این هدف مهم، حصول حداکثر رفاه اقتصادی یا درآمد مالکان است. مدیران زمانی می‌توانند به این هدف دست یابند که منافع مرتبط حاصل از تصمیم‌ها، بیشتر از هزینه‌های آن باشد. ضمن آنکه باید منابع کافی مورد نیاز، جهت تحقق این اهداف در دسترس سازمان باشد. با این اوصاف، چیزی مهم‌تر از تهیه نمودن سرمایه برای شرکت‌ها، جهت اجرایی نمودن برنامه‌ها و تحقق اهداف مدنظر نیست. در حالت کلی، شرکت‌ها از طریق بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام منابع مورد نیاز خود را تأمین نموده و آن‌ها را در دارایی‌های مورد نیاز خود به کار می‌گیرند (مدرس سبزواری و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۵).

---

[1] Kurt and Zehir
[2] Kehoe
[3] Marans
[4] Gann
[5] Van der voordt
[6] Kales

۲-۱-۳- بحران

بحران در لغت به معنای بروز آشفتگی و هرج و مرج در زندگی است به نحوی که توازن و تعادل میان نیازها و منابع را برهم می‌زند (رئیسی و همکاران، ۱۳۹۹). در واقع بحران بیانگر وضعیتی است که در آن؛ ضمن تهدید اهدف استراتژیک (هیلز[1]، ۲۰۰۰)، با ایجاد اختلال در عملکرد طبیعی سیستم (پیرسون و کلایر[2]، ۱۹۹۸)، سازمان را با مشکلاتی روبه‌رو نموده و با توجه به ایجاد شرایط دشوار جهت توسعه هرچه بیشتر آن (هاوشیلت[3]، ۲۰۰۰)، انجام اقداماتی را الزامی خواهد نمود (پاراسکواس[4]، ۲۰۰۶).

۲-۱-۴- بحران‌های اجتماعی

بحران اجتماعی به بحران‌هایی اطلاق می‌شود که در گروه‌های اجتماعی به وقوع می‌پیوندند و تعادل عمومی، امنیت، سلامت و زندگی اجتماعی را تهدید و مختل می‌نمایند (قربانی مرغملکی و همکاران، ۱۴۰۰). به عبارت بهتر، بحران‌های اجتماعی معرف شرایطی‌اند که در آن، جامعه از نظم عادی خارج شده و ضمن ایجاد پریشانی و بی‌نظمی در آن (یاراحمدی خراسانی، ۱۳۸۶)، قادر به زیر سؤال بردن نحوه سازماندهی سازمان‌ها، ایجاد تغییرات در آنها (کاردناس[5] و همکاران، ۲۰۱۸) و گاه بروز مشکل در تداوم فعالیت آنهاست.

۲-۱-۵- تئوری‌های تصمیم‌گیری

تئوری‌ها و نظریه‌های مذکور به بیان سیستماتیک اصول و الگوریتم‌های مرتبط با تصمیم‌گیری می‌پردازند که از طریق شناخت عدم قطعیت‌ها، ارزش‌ها و سایر عوامل مؤثر بر تصمیم قابل دستیابی هستند (احمد و اوموتوند[6]، ۲۰۱۲). در این راستا از آنجا که پژوهش حاضر متمرکز بر تصمیم‌های اتخاذ شده در بخش مدیریت مالی بوده که بیانگر نحوه دسترسی سازمان به وجوه مالی مورد نیاز خود از قبیل نحوه تصمیم‌گیری در مورد استفاده از سود انباشته به عنوان رایج‌ترین منبع مالی (راب و رابینسون[7]، ۲۰۱۴) یا استفاده از بدهی در شرایط خاص، صدور و انتشار سهام (فرانک و گویال ، ۲۰۰۳)، است و از طرفی هر یک از روش‌های مطرح شده و یا هرگونه ترکیب آنها اشاره به ساختار سرمایه شرکت دارند. لذا، در ادامه به تشریح مهم‌ترین تئوری‌های موجود در این زمینه شامل مبادله، سلسله مراتبی، زمانبندی بازار، نمایندگی پرداخته می‌شود.

۱) تئوری مبادله: براساس این تئوری، تصمیم‌گیرندگان و مدیران یک شرکت، با ارزیابی منافع و هزینه‌های مختلف موجود در طرح‌های اهرمی گوناگون ضمن متعادل ساختن هزینه‌ها و منافع حاشیه‌ای، به راه‌حل مناسب دست می‌یابند (فرانک و گویال، ۲۰۰۸).

۲) تئوری سلسله مراتبی: پیشنهاد اولیه آن توسط مایرز[8] ارائه شد (فرانک و گویال، ۲۰۰۹). این تئوری در بیشتر مواقع برای ارائه توضیحاتی در رابطه با تصمیم‌های مرتبط با حوزه مالی، استفاده گردیده و پیش‌بینی درست اثر سود، یکی از مزایای مهم این تئوری محسوب می‌شود (شیام-ساندر[9] و مایرز، ۱۹۹۹). بر اساس این تئوری، شرکت‌ها استفاده از منابع مالی درون سازمانی –سودانباشته– را در اولویت کار خود قرار می‌دهند. در چنین شرایطی، چنانچه شرکت، علی‌رغم استفاده از منابع درون سازمانی، با کسری وجوه روبه‌رو شوند، ابتدا از طریق فروش اوراق بهادار کوتاه مدت سپس با استفاده از بدهی و ایجاد استقراض و در نهایت از طریق انتشار سهام به وجوه مورد نیاز خود دست خواهند یافت (انصاری و همکاران، ۱۳۹۲).

---

[1] Hills
[2] Pearson & Clair
[3] Hauschildt
[4] Paraskevas
[5] Cardenas
[6] Ahmed & Omotunde
[7] Robb & Robinson
[8] Myers
[9] Shyam-Sunder

۳) تئوری زمانبندی بازار: بر اساس این تئوری، تصمیم‌گیرندگان سازمانی بعد از افزایش گاه غیر عادی و با اهمیت ارزش سهام، اقدام به انتشار سهام می‌نمایند (فرانک و گویال، ۲۰۰۹) چرا که در چنین شرایطی با افزایش وجوه حاصل از انتشار سهام جهت پیاده سازی پروژه‌های شرکتی و جبران کسری منابع مالی موجود روبه‌رو می‌شوند. بر اساس بحث عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه‌گذاران، این تئوری را ارائه نمودند (انصاری و همکاران، ۱۳۹۲).

۴) تئوری نمایندگی: این تئوری، توسط جنسن و مک‌لینگ (۱۹۷۶) بیان گردید. در این راستا دو نوع تضاد منافع، توسط آنها شناسایی شده است؛ ۱) تضاد منافع موجود میان مدیران و سهامداران و ۲) تضاد منافع موجود میان سهامداران و اعتبار دهندگان (هریس و راویو[1]، ۱۹۹۱). لذا هزینه‌های نمایندگی را می‌توان به دو دسته مرتبط با بدهی و سهام تفکیک نمود. نکته قابل توجه در این زمینه آن است که سهامداران تمایل دارند نظارت‌هایی را برای حفظ منافع خود، در شرکتی که در آن سرمایه‌گذاری نموده‌اند، انجام دهند. نظارت‌هایی که مولد هزینه هستند و همین موضوع یکی از مصادیق هزینه نمایندگی است. از طرفی با افزایش حجم بدهی در ساختار سرمایه، بر میزان هزینه نمایندگی نیز افزوده می‌شود که با افزایش آن از حد مشخصی، ارزش شرکت کاهش می‌یابد. البته نباید فراموش کرد از دیگر سو، افزایش بدهی‌ها به سبب برخورداری از مزیت مالیاتی، افزایش ارزش شرکت را به دنبال خواهند داشت (احمدپور و سلیمی، ۱۳۸۶).

۲-۱-۶- عوامل اثرگذار بر کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران

در دنیای کسب و کار عوامل و متغیرهای بسیار زیادی وجود دارند که قادرند کیفیت تصمیم‌گیری‌های مختلف ازجمله مالی را تحت تأثیر خود قرار دهند. لذا با توجه به اهمیت موضوع در ادامه به بیان برخی از مهم‌ترین آنها شامل تحصیلات مالی و تکمیلی مدیران، توانایی مدیریت، اندازه شرکت، غیرموظف بودن اعضای هیئت مدیره، بر اساس مبانی نظری، پرداخته می‌شود.

۱) تحصیلات مالی مدیران: حوزه مالی دربرگیرنده رشته‌هایی همچون حسابداری، مدیریت و اقتصاد است. اکثر مدیران تحصیل کرده در این رشته‌ها، ضمن تسلط بر اصول و استانداردهای حسابداری، قادر به بررسی و ارزیابی اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی هستند (قدمیاری و نقش‌بندی، ۱۳۹۹). در واقع زمانی که سازمان‌ها با زیان روبه‌رو گردیده، جهت بهبود عملکرد خود به واسطه اتخاذ تصمیم‌های مناسب و با کیفیت، از حضور مدیران مالی در ترکیب هیئت مدیره خود بهره‌مند می‌شوند (میرزائی، ۱۳۹۶ به نقل از کاپلان و مینتون[2]، ۱۹۹۴). در کنار این امر، بهره‌مندی تصمیم‌گیرندگان سازمان از مهارت و تخصص مالی سبب ارائه سود دقیق‌تر و بهبود کیفیت افشای مالی می‌شود (ماتسوناگا و یونگ[3]، ۲۰۰۸). با افزایش کیفیت افشا و ارائه اطلاعات دقیق اقلام حسابداری ازجمله سود شرکت، زمینه جهت جذب سرمایه‌گذاران بیشتر، بهبود وضعیت مالی و عملکرد مدیریت سازمان، فراهم می‌گردد (ایتریدیس و آلکساکیس[4]، ۲۰۱۲). لذا برخورداری مدیران سازمان از دانش مالی، قادر است تصمیم‌ها و عملکرد آنها را در سازمان، تحت تأثیر خود قرار دهد (قدمیاری و نقش‌بندی، ۱۳۹۹).

۲) تحصیلات تکمیلی: به‌کارگیری مدیران برخوردار از تحصیلات تکمیلی، از جمله کارشناسی ارشد مدیریت، سبب بهبود کوتاه مدت در عملکرد سازمان که نتیجه اتخاذ تصمیم‌های موفق آنها است، می‌شود (بهاگت و همکاران، ۲۰۱۰). علاوه بر آن، مدیرانی که از این مزیت –بهره‌مندی از تحصیلات تکمیلی– برخوردارند، توانایی بالاتری در پردازش اطلاعات نسبت به افرادی که فاقد این مزیت هستند، دارند (گاتسمن و موری[5]، ۲۰۰۶). در نتیجه، این امر افزایش و ارتقاء کیفیت تصمیم‌های اتخاذ شده

---

[1] Harris & Raviv
[2] Kaplan & Minton
[3] Matsunaga & Yeung
[4] Iatridis & Alexakis
[5] Gottesman & Morey

توسط آنها را به دنبال دارد (جانسن[1] و همکاران، ۲۰۱۶؛ ملاحسینی و محمدی، ۱۳۹۰). در عین حال باید توجه داشت، تحصیلات تکمیلی، تنها مسیر دست‌یابی به مهارت و توانمندی‌های مدیریتی نیست چرا که مواردی نیز وجود داشته که بیانگر رشد شرکت و عملکرد آن توسط مدیرانی بوده است که فاقد گذراندن تحصیلات تکمیلی بوده‌اند (درمدی[2]، ۲۰۱۳).

۳) توانایی مدیریت: مدیران توانمندتر؛ ضمن درک بهتر از محصولات، کارکنان خود، شرایط صنعت و رویه‌های آن و غیره (دمرجیان و همکاران، ۲۰۱۳)، از آگاهی بیشتری در رابطه با مشتریان، شرایط کلان اقتصادی، استانداردهای پیچیده و اجرای درست و صحیح آن، برخوردارند (حاجب و همکاران، ۱۳۹۴). در چنین شرایطی، مدیران توانا، ضمن شناخت مسائل و اهداف موجود؛ از طریق مدیریت کاراتر فعالیت‌های روزانه (آندرو[3] و همکاران، ۲۰۱۳)، قادر به دریافت خروجی بیشتر (درآمد)، در سطح مشخصی از منابع، هستند (کوشافر و همکاران، ۱۳۹۶).

۴) اندازه شرکت: هر چه اندازه شرکت‌ها افزایش یابد، سبب می‌شود تا آنها به نحو مطلوب‌تری قادر به اخذ بازدهی بالاتری از دارایی‌ها و فروش‌ها باشند. این امر به واسطه توانایی شرکت در دستیابی به ارزش تولید بالاتر سبب ایجاد عملکرد مالی بهتر خواهد شد (رملی[4] و همکاران، ۲۰۱۹). با ادامه این روند و کسب منابع مالی بیشتر، یکی از محدودیت‌های موجود در زمینه اخذ و اجرای تصمیم‌های مبتکرانه و با کیفیت مدیران و تصمیم‌گیرندگان سازمان برداشته می‌شود.

۵) غیرموظف بودن اعضای هیئت مدیره (استقلال هیئت مدیره): با کنترل و نظارت بر اعمال مدیریت توسط مدیران غیرموظف (بیرونی یا غیراجرایی)، ضمن کاهش رفتارها و تصمیم‌های فرصت‌طلبانه مدیریت، سبب می‌شود تا تضاد منافع، بین مدیریت و سایر ذینفعان و سهامداران مربوطه، کاهش یابد (اکبری و همکاران، ۱۳۹۶ به نقل از هرمالین و ویسبچ[5]، ۱۹۹۱). حضور اعضای غیرموظف در ترکیب هیئت مدیره، سبب ورود تجربیات و دانش، از خارج شرکت به درون آن شده و از این طریق به واسطه درک بهتر از فرصت‌های رشد موجود، ارائه راهکارها و پیشنهادهای مناسب به مدیریت و در نهایت با اتخاذ تصمیم‌های باکیفیت‌تر، زمینه جهت افزایش عملکرد مالی فراهم می‌شود (مانیندی و هیلر[6]، ۲۰۱۵).

علاوه بر موارد فوق، عوامل دیگری نیز اعم از اندازه هیئت مدیره (پاستور[7] و همکاران، ۱۹۹۹)، برقراری سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری مدیریت (مولوی و محمدی، ۱۴۰۰)، کیفیت مطلوب داده‌ها، اطلاعات و نحوه انتقال داده‌ها، فرآیند مناسب جمع‌آوری پردازش داده‌ها (جانسن و همکاران، ۲۰۱۶)، افزایش کیفیت حسابرسی شرکت (کولینان[8] و همکاران، ۲۰۱۲)، افشاء داوطلبانه اطلاعات توسط مدیران (ایتریدیس و آلکساکیس، ۲۰۱۲)، تورم (فن[9] و همکاران، ۲۰۱۲)، انعطاف‌پذیری مالی نقدی (صبوری، ۱۴۰۰)، عدم آگاهی از تکنیک‌های ارزیابی (از جمله درخت تصمیم) (احمد و اوموتوند، ۲۰۱۲) و غیره بر کیفیت تصمیم‌گیری مختلف مدیران اعم از مالی اثرگذار هستند.

۳- پیشینه و تدوین فرضیه پژوهش

وقوع ناآرامی‌ها و بحران‌های اجتماعی، همانند آنچه در پاییز ۱۴۰۱، به دنبال درگذشت مهسا امینی، اتفاق افتاد؛ ضمن تأثیر بر مشاغل مختلف موجود، افراد و جوامع (بیکفی و اپستاین، ۲۰۰۶)، موجب کاهش امنیت اجتماعی و نوعی بی‌ثباتی سیاسی در کشور فراگیر خواهد شد. در چنین شرایطی، بازارهای سهام یکی از مواردی است که تحت تأثیر نوع تصمیم‌های اتخاذ شده

[1] Janssen
[2] Darmadi
[3] Andreou
[4] Ramli
[5] Hermalin & Weisbach
[6] Manianday & Hiller
[7] Pastor
[8] Cullinan
[9] Fan

توسط شرکت‌ها قرار می‌گیرد (توسون و اشراقی[1]، ۲۰۲۲). در کشورهای در حال توسعه، عدم اطمینانی که در بستر بی‌ثباتی سیاسی ایجاد می‌شود، با کاهش میزان سرمایه‌گذاری‌ها، زمینه را جهت فرار سرمایه مهیا کرده و از این طریق از میزان منابع مالی مورد نیاز و در دسترس سازمان‌ها، جهت پیاده‌سازی سیاست‌ها و خطی‌مشی‌های ترسیم شده کاسته می‌شود. از سویی با افزایش خطاها و تصمیم‌های نادرست مدیریت، هزینه‌ها افزایش و مشکلات مالی ایجاد می‌شود (قائم مقامی و همکاران، ۱۴۰۰). این امر می‌تواند با کاهش توان شرکت در پرداخت بدهی‌های خود در موعد مقرر (گارسیا[2] و همکاران، ۲۰۲۰)، افزایش تمایل مدیران به اعمال مدیریت سود، به منظور کتمان عملکرد ضعیف خود را به دنبال داشته باشد (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۶) و از این طریق زمینه جهت کاهش اعتماد طلبکاران و قطع همکاری‌های دوجانبه فراهم شود (هاول و ژائو[3]، ۲۰۱۸). این امر کاهش بیشتر منابع مالی و در دسترس را برای شرکت‌ها، به دنبال خواهد داشت. در چنین شرایطی ۲ دیدگاه وجود دارد. اسپینوزا[4] (۲۰۱۵) و هادیان و همکاران (۱۳۹۶) معتقدند که مدیران شرکت‌ها در برخورد با محدودیت‌های مالی محتاط‌تر شده و سعی می‌نمایند در رابطه با پروژه‌هایی تصمیم به سرمایه‌گذاری نمایند که ضمن اطمینان از سودآور بودن آنها، به این یقین دست یابند که با اجرایی نمودن این تصمیم‌ها ارزش شرکت نیز افزایش خواهد یافت. بدیهی است مدیران در چنین شرایطی می‌توانند برای تحقق اهداف خود اتخاذ تصمیم‌گیری با کیفیت جهت ارتقا سودآوری، ارزش و جایگاه شرکت- ضمن بهره‌مندی از ابزارهای پشتیبانی و به‌کارگیری اطلاعات مالی مورد نیاز و در نظرگرفتن کلیه ریسک‌های موجود اعم از ریسک‌های اجتماعی مؤثر بر پروژه‌ها و نتایج آنها (بیکفی و اپستاین، ۲۰۰۶)، کلیه جوانب را سنجیده، با افراد خبره و صاحب‌نظر مشورت، مصالح سازمانی را در نظر گرفته و اقدام به اخذ تصمیم می‌نمایند. از طرفی سازمان‌ها با ایجاد زمینه جهت ارائه آموزش‌های لازم به مدیران و کارکنان خود در رابطه با شناسایی و نحوه کنترل و واکنش در قبال بحران‌ها و آثار احتمالی آنها، می‌توانند شرایط را برای افزایش بهره‌وری و توانایی نیروهای خود فراهم نمایند. در نهایت، نتیجه چنین امری چیزی جز ارتقاء کیفیت تصمیم‌های اتخاذ شده مدیران نخواهد بود. در واقع خادم الحسینی و امیرحسینی (۱۳۹۷) با بررسی رابطه میان توانایی مدیران و عملکرد مالی با توجه به تأثیر میزان نظارت و اختیار تصمیم‌گیری مدیران دریافتند رابطه معنادار و مستقیمی بین توانایی مدیریت و عملکرد مالی شرکت‌ها که نتیجه تصمیم‌گیری مدیران است، وجود دارد.

باربوتا[5] و همکاران (۲۰۱۹) دریافتند با افزایش بهره‌وری نیروی کار، تلاش شرکت‌ها به منظور حفظ و تقویت عملکرد مالی خود در زمان رویارویی با بحران افزایش می‌یابد. آزادیان و همکاران (۱۳۹۱)، نشان دادند رابطه معناداری بین پیشگیری از وقوع، شناسایی و کنترل بحران از جنبه‌های اجتماعی، با تصمیم‌گیری مؤثر مدیران وجود دارد. در نهایت شراگن[6] و همکاران (۲۰۰۸) دریافتند بهره‌مندی از ابزارهای پشتیبانی تصمیم‌گیری، اگرچه زمانبر است اما منجر به بهبود و افزایش کیفیت تصمیم‌ها می‌شود و تا حد زیادی از بروز دید تونلی در تصمیم‌گیرندگان جلوگیری می‌کند. از سویی دیگر برخی معتقدند، در اکثر مواقع با کاهش منابع مالی در دسترس مدیران سازمان، زمینه جهت برنامه‌ریزی، اخذ و اجرای تصمیم‌های خلاقانه و با کیفیت آنها کاهش می‌یابد (اپستاین و بوهواک[7]، ۲۰۰۶). به عبارتی این افراد معتقدند با ایجاد نوسان در نرخ ارز، به عنوان یکی از پیامدهای بروز بحران‌های اجتماعی؛ و افزایش مستمر آن ارزش پول ملی کاهش می‌یابد (زارعی و همکاران، ۱۳۹۹). این امر سبب افزایش پرداختی‌های سازمان به منظور تحقق امر تولید می‌شود. با افزایش پرداختی‌ها، بهای تمام شده محصولات افزایش می‌یابد؛ و شرکت ضمن

[1] Tosun & Eshraghi
[2] Garcia
[3] Howell & Zhao
[4] Espinosa
[5] Barbuta
[6] Schraagen
[7] Epstein & Buhovac

کاهش کمی و کیفی محصولات خود (سیکویلا[1]، ۲۰۱۱) از رقابت در بازارهای مالی داخلی و خارجی باز می‌ماند. در نتیجه با اقدام به تعدیل نیرو، نرخ بیکاری افزایش پیدا می‌کند. در این شرایط با کاهش درآمد خانوارها، رفاه افراد کاهش می‌یابد. با گذشت زمان و تشدید اوضاع، بر میزان مشاغل کاذب افزوده می‌شود. با افزایش چنین رویه‌ای، در زمان بروز بحران اجتماعی، با خروج افراد کارآمد از چرخه تولید کشور، ضمن افزایش میزان وابستگی اقتصاد کشور، زمینه جهت افزایش تحریم‌ها فراهم می‌شود (غلامی، ۱۴۰۰). افزایش تحریم‌ها سبب کاهش تجارت بین‌المللی و سرمایه‌گذاری در کشور تحریم شده (توسون و اشراقی، ۲۰۲۲)، عدم انعطاف‌پذیری در ساختار و ترجیحات عرضه و تقاضا و در نتیجه کاهش انعطاف‌پذیری بازار کار را به دنبال دارد (گرشاسبی و یوسفی دیندارلو، ۱۳۹۵). کاهش انعطاف‌پذیری بازار کار، سبب کاهش رقابت‌پذیری اقتصادی کشور می‌شود (ماتکگا[2]، ۲۰۰۹). با کاهش رقابت در بازار از میزان سودآوری، عملکرد مالی؛ انگیزه‌های مدیریتی جهت اتخاذ تصمیم‌های نوآورانه و با کیفیت کاسته می‌شود (چن[3] و همکاران، ۲۰۱۴). در نهایت، در راستای دستیابی به هدف پژوهش و نیز مطابق با مبانی نظری و پیشینه پژوهش مطرح شده، انتظار می‌رود، رابطه معناداری بین بحران اجتماعی (متغیر مستقل) و کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران (متغیر وابسته)، وجود داشته باشد. از این رو، فرضیه پژوهش به صورت زیر مطرح می‌گردد:

فرضیه پژوهش: بحران‌های اجتماعی در جامعه بر کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران تأثیرگذار است.

۴- روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نقطه نظر هدف کاربردی و از منظر ماهیت توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری، در این تحقیق کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران هستند. به منظور انتخاب یک نمونه مناسب از جامعه آماری مذکور، از روش حذف سیستماتیک استفاده شد. برای این منظور، شرکت‌هایی که قبل از سال ۱۳۹۹ به عضویت در بورس اوراق بهادار درآمده باشند و تا پایان ۱۴۰۱ از عضویت در آن حذف نشده باشند، طی بازه مذکور ضمن عدم توقف فعالیت، سال مالی خود را تغییر نداده باشند، شرکت‌های لیزینگ، بیمه، سرمایه‌گذاری، صندوق‌های بازنشستگی و بانک‌ها نباشند و اطلاعات صورت‌های مالی سالانه و میان دوره‌ای آنها در دسترس باشد، به عنوان نمونه پژوهش انتخاب و مابقی حذف گردیدند. در نهایت ۱۹۹ شرکت، با احراز شرایط فوق به عنوان نمونه آماری این تحقیق انتخاب شدند. به منظور جمع‌آوری پیشینه پژوهش و توضیح مفاهیم مورد نیاز از داده‌های کتابخانه‌ای و مقالات چاپ شده در مجلات معتبر استفاده شد. از طرفی داده‌های مورد نیاز جهت سنجش متغیرها از طریق بانک‌های اطلاعاتی سازمان بورس و اوراق بهادار، صورت‌های مالی سالانه شرکت‌ها و نرم‌افزار رهاورد نوین ۳ گردآوری و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها ضمن استفاده از نرم‌افزار ایویوز ۱۰، از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد.

۴-۱- مدل و متغیرهای پژوهش

۴-۱-۱- مدل پژوهش

از آنجا که فرضیه پژوهش، از نوع رابطه‌ای است، جهت آزمون آن از مدل رگرسیون ذیل استفاده می‌شود.

$$Re = a_0 + a_1SC + a_2 SG + a_3S + a_4MA + a_5LEV + a_6G + a_7FSIZE + a_8FIN + a_9BS + a_{10}BI \quad (1)$$

در ادامه به تشریح متغیرهای به‌کار رفته در مدل فوق پرداخته می‌شود.

[1] Sikwila
[2] Mathekga
[3] Chen

۴-۲- اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش

۴-۲-۱- متغیر وابسته

کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران (Re): در این پژوهش، کارایی به عنوان مبنایی جهت ارزیابی کیفیت استفاده می‌شود. در این راستا به منظور سنجش و ارزیابی کارایی واحدهای تصمیم‌گیری به جای استفاده از روش‌های سنتی مبتنی بر تجزیه و تحلیل نسبت‌های مالی، از مدل تحلیل پوششی داده‌ها، به واسطه قابلیت‌هایی که در محاسبه ماهیت پیچیده روابط بین ورودی و خروجی‌های چندگانه دارد و در عین حال قادر است ضعف‌های مرتبط با روش سنتی ارزیابی عملکرد را برطرف نماید، استفاده می‌شود. از میان مدل‌های مختلف موجود، مدل ارائه شده توسط پاستور و همکاران (۱۹۹۹) به دلیل طراحی مناسب آن، انتخاب گردید. این مدل به شرح زیر است؛

$$\min \quad \mathrm{Re}(X_0,Y_0)=\frac{1-\frac{1}{m}\sum_{i=1}^{m}\frac{s_{i0}^{-}}{x_{i0}}}{1+\frac{1}{s}\sum_{r=1}^{s}\frac{s_{r0}^{+}}{y_{r0}}}$$

$$s.t. \quad \sum_{j=1}^{n}\lambda_j x_{ij}=x_{i0}-s_{i0}^{-}, \qquad i=1,\ldots..,m, \qquad (۲)$$

$$\sum_{j=1}^{n}\lambda_j y_{rj}=y_{r0}+s_{r0}^{+}, \qquad r=1,\ldots..,s,$$

$$s_{i0}^{-},s_{r0}^{+}\geq 0 \qquad \forall i,r,$$

$$\lambda_j\geq 0, \qquad j=1,\ldots..,n,$$

از آنجا که مدل فوق، یک مساله برنامه‌نویسی غیرخطی بوده و محاسبه آن کمی دشوار است، لذا آن را به منظور سهولت در محاسبه (مطابق فرمول ذیل)، به یک مساله برنامه‌نویسی خطی، تبدیل می‌نماییم.

$$\min \quad \mathrm{Re}(X_0,Y_0)=Z-\frac{1}{m}\sum_{i=1}^{m}\left(\frac{S_{i0}^{-}}{X_{i0}}\right)$$

$$s.t. \quad \sum_{j=1}^{n}\lambda_j X_{ij}-ZX_{i0}+S_{i0}^{-}=0 \qquad i=1,\ldots..,m$$

$$\sum_{j=1}^{n}\lambda_j Y_{rj}-Y_{r0}-S_{r0}^{+}=0 \qquad r=1,\ldots..,s \qquad (۳)$$

$$Z+\frac{1}{S}\sum_{r=1}^{s}\left(\frac{S_{r0}^{+}}{Y_{r0}}\right)=1 \qquad Z\geq 0$$

$$S_{i0}^{-},S_{r0}^{+}\geq 0 \qquad \forall i,r,$$

$$\lambda_j\geq 0 \qquad j=1,\ldots..,n$$

که در آن:

M و S: به ترتیب بیانگر تعداد ورودی‌ها و خروجی‌ها، X_{i0}: مقدار ورودی i ام در واحد مورد ارزیابی، Y_{r0}: مقدار خروجی r ام در واحد مورد ارزیابی، X_{ij}: مقدار ورودی i ام در واحد jام، Y_{rj}: مقدار خروجی r ام در واحد jام و S_{i0} و S_{r0}: اسلک یا متغیرهای کمکی هستند.

در این تحقیق، مطابق با تحقیقات قبلی، متغیرهای ورودی، هزینه‌های عملیاتی (پاستور و همکاران، ۱۹۹۹؛ بولین[1]، ۱۹۹۹)، اندازه هیئت مدیره (پاستور و همکاران، ۱۹۹۹) و نسبت جاری (آنتونی[2] و همکاران، ۲۰۱۹) و متغیرهای خروجی، جریان‌های نقدی عملیاتی (انصاری و همکاران، ۱۴۰۲؛ بولین، ۱۹۹۹) و فروش (بولین، ۱۹۹۹)، در نظر گرفته می‌شوند. در این راستا مقادیر مربوط به هزینه‌های عملیاتی و فروش از طریق صورت سود و زیان، جریان‌های نقدی عملیاتی از طریق صورت جریان‌های وجوه نقد، اندازه هیئت مدیره (برابر با تعداد اعضای هیئت مدیره) از طریق گزارش فعالیت هیئت مدیره، نسبت جاری بر اساس داده‌های ترازنامه محاسبه می‌شود.

۴-۲-۲- متغیر مستقل

بحران اجتماعی (SC) (توسون و اشراقی، ۲۰۲۲): یک متغیر مجازی یا باینری است. وقوع بحران در جامعه برابر با یک و قبل از وقوع آن، برابر با صفر است. بحران سال ۱۴۰۱، در فصل پاییز(۳ماه)، رخ داد. اما از یک سو به دلیل محدودیت در دسترسی به اطلاعات مورد نیاز و قابل اتکا در این بازه و از دیگر سو از آنجا که تأثیر برخی رویدادها بر بازارهای مالی با تأخیر نمایان می‌شوند (هاول و ژائو، ۲۰۱۸) و وقوع بحران‌های اجتماعی در هر جامعه‌ای از این امر مستثنی نیستند؛ لذا تاریخ پایان بحران، با کمی تأخیر در نظر گرفته می‌شود. بر این اساس، در این پژوهش، ۶ ماه دوم سال ۱۴۰۱، به عنوان دوره وقوع بحران و ۶ ماه اول همان سال به عنوان دوره قبل از وقوع بحران در نظر گرفته می‌شود.

۴-۲-۳- متغیرهای کنترلی

۱) تحصیلات تکمیلی (دانش) (واسیلاکی و ارگان[3]، ۲۰۰۸)، که با نماد S در مدل آورده شده، از طریق نسبت اعضاء هیئت مدیره دارای مدرک کارشناسی ارشد و دکترا به کل اعضاء هیئت مدیره، محاسبه می‌گردد.

۲) تحصیلات مالی (حسینی و همکاران، ۱۳۹۵) که با نماد FIN در مدل آورده شده و از طریق نسبت اعضاء هیئت مدیره دارای تحصیلات تکمیلی مرتبط با علوم مالی به کل اعضاء هیئت مدیره، محاسبه می‌شود.

۳) تنوع جنسیتی هیئت مدیره (آدامز و فریرا، ۲۰۰۹) که با نماد G در مدل آمده و یک متغیر صفر و یکی یا باینری است. اگر در هیئت مدیره سازمان، زن وجود داشته باشد، کد (۱) در غیر این صورت کد (۰)، درج می‌شود.

۴) توانایی مدیریت (MA) (بانکر[4] و همکاران، ۲۰۱۲)، بر اساس میانگین ۳ سال اخیر اختلاف نرخ بازده دارایی شرکت از میانگین صنعت، محاسبه می‌شود. لازم به ذکر است این میانگین با در نظر گرفتن داده‌های مربوط به سال ۱۴۰۱ (سال هدف)، و دو سال قبل از آن (جمعاً ۳ سال) محاسبه می‌شود. از طرفی به منظور جلوگیری از تأثیر سوء ارزش دفتری کل دارایی‌ها، در زمان محاسبه نرخ بازده دارایی‌ها (ROA)، از ارزش بازار این مقدار که برابر با [(تعداد سهام در پایان تاریخ مدنظر×قیمت سهام در پایان تاریخ مدنظر)+ارزش دفتری کل بدهی در تاریخ مدنظر] است، استفاده می‌شود (چهارمحالی و همکاران، ۱۳۹۸). در نتیجه نرخ بازده دارایی‌ها از طریق نسبت سود عملیاتی به کل ارزش بازار دارایی‌ها محاسبه می‌شود.

۵) غیرموظف بودن اعضای هیئت مدیره یا استقلال هیئت مدیره (BI) (فتحی و ابوطالبی، ۱۴۰۱)، از طریق نسبت اعضای غیرموظف هیئت مدیره به کل اعضای هیئت مدیره، محاسبه می‌شود.

۶) اندازه شرکت (FSIZE) (رحمانیان کوشککی و بادیاب، ۱۴۰۲)، از طریق لگاریتم طبیعی فروش محاسبه می‌شود.

---

[1] Bowlin
[2] Anthony
[3] Vasilaki & O'Regan
[4] Banker

۷) رشد فروش (SG) (دستگیر و مهرجو، ۱۳۹۱)، از طریق تفاضل فروش در دوره قبل از فروش در دوره جاری تقسیم بر فروش در دوره قبل محاسبه می‌شود.

۸) اهرم مالی (LEV) (کرونکویست[1] و همکاران، ۲۰۰۹)، از طریق نسبت کل بدهی به کل دارایی به دست می‌آید.

۹) اندازه هیئت مدیره (BS) (پاستور و همکاران، ۱۹۹۹) برابر با تعداد اعضای هیئت مدیره در دوره مدنظر است.

۵- یافته‌های پژوهش

۵-۱- آمار توصیفی

با هدف ارائه اطلاعات خلاصه و کوتاه در مورد متغیرهای پژوهش، آمار توصیفی آن در جدول ۱ ارائه شده است. میانگین سطح تحصیلات مدیران حاضر در نمونه برابر با ۷۰/۵ درصد بوده که این امر نشان می‌دهد ۷۰/۵ درصد از این مدیران از تحصیلات تکمیلی برخوردار هستند. همچنین ۵۲/۹ درصد از مشاهدات، برخورداری مدیران از دانش مالی، در دوره زمانی مدنظر را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر ۲۰۴ مشاهده از کل مجموعه ۳۸۵ مشاهده موجود، نشان دهنده بهره‌مندی مدیران آنها از دانش مالی در دوره مدنظر است. مقدار میانگین و میانه اندازه شرکت به ترتیب ۲۹/۶۹۱ و ۲۹/۴۱۴ است در حالی که این موارد برای متغیر استقلال هیئت مدیره شرکت (غیرموظف بودن اعضای هیئت مدیره)، به ترتیب برابر با ۰/۶۴۲ و ۰/۶۰ است. در حالت کلی از آنجا که مقادیر میانگین و میانه محاسبه شده برای متغیرهای موجود، تفاوت کمی با یکدیگر دارند، لذا می‌توان نتیجه گرفت تمام متغیرهای حاضر در این پژوهش از توزیع آماری مطلوب و مناسبی برخوردار هستند. از سویی دیگر انحراف معیار، یکی از شاخص‌های پراکندگی است که نشان می‌دهد به طور میانگین داده‌ها چه میزان از مقدار متوسط فاصله دارند. اگر انحراف معیار مجموعه‌ای از داده‌ها از صفر فاصله گرفته و بزرگ باشد نشانه آن است که داده‌ها از میانگین فاصله گرفته و پراکندگی در آنها بسیار است. در اینجا از آنجا که به ترتیب مقدار انحراف معیار متغیرهایی همچون رشد فروش، اندازه شرکت و توانایی مدیریت از همه بیشتر است، نشان می‌دهد که مقادیر مرتبط با این متغیرها ضمن فاصله گرفتن از میانگین، از پراکندگی نسبتاً بالاتری نسبت به سایر متغیرها برخوردارند.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	اختصار	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف‌معیار	تعداد مشاهدات
کیفیت تصمیم‌گیری مالی	Re	۰/۹۱۳	۱	۱	۰/۳۳۵	۰/۱۸۹	۳۸۵
بحران اجتماعی	SC	۰/۵۱۰	۱	۱	۰	۰/۵۰۱	۳۸۵
رشد فروش	SG	۰/۷۴۹	۰/۴۴۷	۲۷/۵۶۶	-۰/۹۶۹	۲/۰۰۹	۳۸۵
تحصیلات تکمیلی	S	۰/۷۰۵	۰/۸۰۰	۱	۰	۰/۲۵۵	۳۸۵
توانایی مدیریت	MA	۰/۰۲۵	۰/۰۱۳	۷/۳۰۹	-۶/۹۷۹	۰/۷۶۸	۳۸۵
اهرم مالی	LEV	۰/۷۲۰	۰/۷۱۷	۱/۹۰۱	۰/۰۲۸	۰/۳۵۴	۳۸۵
جنسیت	G	۰/۰۵۷	۰/۰۰۰	۱	۰	۰/۲۳۲	۳۸۵
اندازه شرکت	FSize	۲۹/۶۹۱	۲۹/۴۱۴	۳۵/۱۱۳	۲۰/۴۸۵	۱/۹۷۷	۳۸۵
تحصیلات مالی	FIN	۰/۵۲۹	۰/۶۰۰	۱	۰	۰/۲۳۶	۳۸۵
اندازه هیئت مدیره	BS	۴/۷۶۹	۵	۵	۳	۰/۵۳۱	۳۸۵
استقلال هیئت مدیره	BI	۰/۶۴۲	۰/۶۰۰	۱	۰	۰/۱۹۲	۳۸۵

۵-۲- نتایج آزمون فرضیه

هدف این پژوهش بررسی رابطه بین دو متغیر بحران اجتماعی و کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران است. در این قسمت نتایج به دست آمده، در قالب جدول ۲ ارائه شده است. نخست پیش‌شرط‌های برآورد مدل مورد بررسی قرار می‌گیرد. طبق جدول

[1] Cronqvist

مذکور، مقدار ضریب تعیین برابر با ۰/۲۱۴ بوده این بدان معناست که حدود ۲۱/۴ درصد تغییرات در کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران (متغیر وابسته)، توسط متغیرهای وارده در مدل توضیح داده می‌شود. آماره فیشر ۱۰/۲۰۶و سطح معناداری آن نزدیک به صفر است. این امر از یک سو بدان معناست که ضریب تعیین تعدیل شده یا ضریب تعیین گزارش شده در جدول نتایج، قابل اتکاست و از سوی دیگر این اطمینان نسبی را ایجاد می‌نماید که رابطه خطی برآورد شده از لحاظ آماری مشکلی ندارد. همچنین، کوچک بودن مقدار عامل تورم واریانس (VIF) متغیرها از میزان ۵ (در برخی از منابع ۱۰) بیانگر عدم وجود هم‌خطی قابل ملاحظه‌ای بین متغیرهای مستقل اصلی و کنترلی است. قرار گرفتن آماره دوربین واتسون (۲/۱۲۳) در حد فاصل ۱/۵ تا ۲/۵، بیانگر مستقل بودن خطاها یا عدم وجود خود همبستگی میان خطاها است.

در این پژوهش، با کلاستر کردن خطاها در سطح شرکت، به دنبال جلوگیری از بروز مشکل ناشی از عدم همسانی واریانس یا عدم استقلال خطاها در رگرسیون برآورد شده بودیم. در ادامه تأیید یا رد فرضیه پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرد. تأیید یا رد فرضیه منوط به سطح معناداری بحران اجتماعی (متغیر مستقل) است. چنانچه سطح معناداری این متغیر، از سطح خطای در نظر گرفته شده ۵ درصد، کمتر باشد، بیانگر وجود رابطه‌ای معنادار میان آن و متغیروابسته پژوهش است. از این رو با توجه به آنکه سطح معناداری بحران اجتماعی مقدار ۰/۰۰۰ (کمتر از ۵ درصد) است و مقدار ضریب آن، عددی مثبت بوده در نتیجه این امر اشاره به وجود رابطه‌ای معنادار و مستقیم میان آن و متغیر وابسته پژوهش دارد. لذا فرضیه پژوهش حاضر تأیید می‌گردد. مطابق با جدول نتایج، علاوه بر متغیر بحران اجتماعی، ۹ متغیر دیگر نیز تحت عنوان متغیرکنترلی وارد تحلیل رگرسیون شده‌اند که از میان آنها، متغیر اندازه شرکت (FSIZE) با سطح معناداری ۰/۰۲۲ (کمتر از ۵ درصد)، با متغیر وابسته رابطه دارد. از آنجا که ضریب محاسبه شده این متغیر مثبت است می‌توان نتیجه گرفت با افزایش اندازه شرکت، میزان کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران نیز افزایش می‌یابد. علاوه بر آن، متغیر اندازه هیئت مدیره (BS)، با سطح معناداری ۰/۰۹۸ ، در سطح خطای ۱۰درصد، با متغیر وابسته تحقیق، رابطه معنادار دارد و از آنجا که ضریب این متغیر منفی است، می‌توان نتیجه گرفت با افزایش این متغیر، کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران، کاهش می‌یابد.

جدول ۲. نتایج حاصل از آزمون فرضیه پژوهش

متغیر	ضریب متغیر	انحراف استاندارد	آماره t	سطح معناداری	VIF
SC	۰/۱۴۵	۰/۰۲۴	۵/۹۲۶	۰/۰۰۰	۱/۰۷۸
SG	-۰/۰۰۲	۰/۰۰۵	-۰/۴۶۳	۰/۶۴۴	۱/۰۴۶
S	-۰/۰۱۲	۰/۰۵۴	-۰/۲۱۷	۰/۸۲۹	۱/۰۸۴
MA	-۰/۰۰۹	۰/۰۰۶	-۱/۵۳۶	۰/۱۲۶	۱/۰۳۰
LEV	-۰/۰۱۹	۰/۰۳۲	-۰/	۰/۵۵۰	۱/۱۱۳
G	-۰/۰۱۹	۰/۰۶۴	-۰/۳۰۰	۰/۷۶۵	۱/۰۳۸
FSize	۰/۰۱۵	۰/۰۰۷	۲/۳۰۷	۰/۰۲۲	۱/۱۶۵
FIN	۰/۰۳۸	۰/۰۵۷	۰/۶۷۵	۰/۵۰۰	۱/۰۴۱
BS	-۰/۰۳۱	۰/۰۱۸	-۱/۶۶۳	۰/۰۹۸	۱/۰۳۸
BI	-۰/۰۰۰	۰/۰۶۶	-۰/۰۱۰	۰/۹۹۲	۱/۰۳۰
C	۰/۵۳۳	۰/۲۱۳	۲/۵۰۲	۰/۰۱۳	NA
ضریب تعیین	۰/۲۱۴	آماره فیشر	۱۰/۲۰۶	۰/۰۰۰	
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۱۹۳	دوربین واتسون	۲/۱۲۳		

۵-۳- استحکام نتایج

عملکرد بیانگر دستیابی یا تلاش یک شرکت در جهت تحقق اهداف، ماموریت‌ها (یودهانتی و شانتی[1]، ۲۰۱۱) و در حالت کلی تصمیم‌های مختلفی ازجمله مالی مدیران است. از این رو راگونسن[2] (۱۹۹۹) عملکرد را معادل کیفیت تصمیم‌گیری می‌داند. در این راستا از آنجا که در مقالات بسیار متعددی همچون آریفا و احمر[3] (۲۰۱۶)، صالح[4] و همکاران (۲۰۱۷) و غیره از نرخ بازده دارایی (ROA) و نرخ بازده حقوق صاحبان سهام (ROE) به عنوان مهم‌ترین معیارهای سنجش عملکرد (کیفیت تصمیم‌گیری) مالی مدیران استفاده شده است لذا در این بخش از این دو نسبت مالی به عنوان معیارهایی جهت ارزیابی کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران و نیز بررسی اعتبار نتایج پژوهش حاضراستفاده می‌نماییم.

در این راستا مدل (۱)، مربوط به آزمون فرضیه، با در نظر گرفتن دو نرخ بازده دارایی‌ها و بازده حقوق صاحبان سهام، مجدد اجرا شده و نتایج آن در جدول (۳)، ارائه شده است. همان طور که در جدول (۳) مشاهده می‌شود، زمانی که نرخ بازده دارایی مبنای محاسبه قرار می‌گیرد، ضریب متغیر بحران اجتماعی برابر با ۰/۰۲۸ و سطح معناداری آن برابر با ۰/۰۰۵ بوده که کمتر از ۵ درصد است. این امر بیانگر وجود رابطه‌ای مثبت و معنادار بین دو متغیر بحران اجتماعی و کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران است. لذا مطابق با نتایج قبلی، فرضیه پژوهش بر اساس معیار نرخ بازده دارایی (ROA) نیز پذیرفته می‌شود. اما در زمانی که نرخ بازده حقوق صاحبان سهام (ROE)، مبنای اندازه‌گیری کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران در نظر گرفته می‌شود، ضریب متغیر بحران اجتماعی برابر با ۰/۰۱۹ و سطح معناداری آن برابر با ۰/۳۸۷ بوده و از آنجا که این مقدار بیش از ۵درصد است بنابراین، فرضیه پژوهش بر اساس این معیار رد می‌شود.

جدول ۳. نتایج حاصل از آزمون استحکام نتیجه

متغیر	Dependent Variable: ROA		Dependent Variable: ROE	
	ضریب متغیر	سطح معناداری	ضریب متغیر	سطح معناداری
SC	۰/۰۲۸	۰/۰۰۵	۰/۰۱۹	۰/۳۸۷
SG	۰/۰۰۱	۰/۸۹۶	-۰/۰۰۴	۰/۵۳۲
S	۰/۰۰۱	۰/۹۸۱	-۰/۰۲۳	۰/۷۲۶
MA	۰/۰۱۰	۰/۱۸۵	۰/۰۰۷	۰/۵۶۳
LEV	-۰/۰۶۰	۰/۰۰۷	۰/۱۶۷	۰/۰۰۰
G	۰/۰۴۲	۰/۱۳۳	۰/۰۸۱	۰/۰۷۴
Fsize	۰/۰۱۰	۰/۰۴۵	۰/۰۲۳	۰/۰۱۰
FIN	-۰/۰۰۶	۰/۸۴۹	-۰/۰۵۷	۰/۴۴۱
BS	-۰/۰۲۰	۰/۰۳۹	-۰/۰۳۴	۰/۱۴۱
BI	۰/۰۳۱	۰/۴۸۳	-۰/۰۱۵	۰/۸۷۷
C	-۰/۰۷۱	۰/۶۳۸	-۰/۳۰۸	۰/۲۵۲
ضریب تعیین	۰/۱۵۸		۰/۱۲۳	
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۱۳۵		۰/۰۹۹	
آماره فیشر	۶/۸۸۶	۰/۰۰۰	۵/۱۳۶	۰/۰۰۰
دوربین واتسون	۱/۹۱۰		۱/۸۶۰	

۶- بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌ها، رابطه معنادار و مستقیمی، در سطح خطای یک درصد، بین بحران اجتماعی به وجود آمده در سال ۱۴۰۱ و کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران وجود دارد. در واقع، همانطور که اشاره شد، با بروز بحران اجتماعی ضمن کاهش امنیت در جامعه و ایجاد نوعی بی‌ثباتی سیاسی؛ بازارهای سهام و شرکت‌های فعال در آن یکی از مواردی هستند که متأثر از نوع تصمیم‌های

[1] Yudhanti & shanti
[2] Raghunathan
[3] Arifa & Ahmar
[4] Saleh

اخذ شده توسط مدیران سازمان‌ها قرار می‌گیرند (توسون و اشراقی، ۲۰۲۲). به دنبال بروز بی‌ثباتی سیاسی، اعتماد سهامداران و اعتباردهندگان مختلف، برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های گوناگون جامعه کاهش یافته در نتیجه با کاهش میزان سرمایه‌گذاری‌ها از وجوه منابع مالی مورد نیاز و در دسترس سازمان‌ها، جهت اجرایی نمودن تصمیم‌های مختلف کاسته می‌شود. در چنین شرایطی، مطابق با تحقیقات اسپینوزا (۲۰۱۵) و هادیان و همکاران (۱۳۹۶)، مدیران مختلف سازمان جانب احتیاط را رعایت می‌کنند، کلیه جوانب را می‌سنجند، با افراد خبره مشورت می‌کنند، مصالح سازمان را در نظر می‌گیرند و در نهایت ضمن کاهش خطا و اشتباه در روند تصمیم‌گیری در رابطه با پروژه‌هایی که از میزان سودآوری بالاتری برخوردار هستند و در عین حال سبب افزایش ارزش شرکت می‌شوند، تصمیم‌های مناسب و با کیفیتی اتخاذ می‌کنند.

به عبارت دیگر، با وقوع بحران‌های متعدد در طی سال‌های اخیر، ضمن افزایش تجربه مدیران در زمان رویارویی با این نوع از بحران‌ها و شناخت اثرات آنها، سبب افزایش تمایل آنها به انجام کار گروهی، بهره‌مندی از نظرات مختلف، بررسی جوانب گوناگون و تصمیم‌گیری در مورد گزینش پروژه‌های سودآور گاه کوتاه مدت شده است. مجموعه این امور، کاهش ریسک مخاطرات متعددی که ناشی از رویدادهای مختلفی از جمله وقوع بحران‌های اجتماعی در جامعه است، می‌شود. از سوی دیگر، تشکیل کمیته‌های حسابرسی، تقویت سیستم‌های کنترل داخلی، توجه به مفهوم مدیریت ریسک، از جمله مفاهیمی هستند که در یک دهه اخیر و به صورت ویژه در چند سال اخیر، بسیار مورد توجه شرکت‌ها و مدیران آنها قرار گرفته است. هر یک از این مفاهیم به نوبه خود نقش بسزایی در شناخت ریسک‌ها و مخاطرات موجود -از جمله ریسک‌های ناشی از وقوع بحران‌های اجتماعی- در مسیر پیشرفت یک کسب و کار را به دنبال دارند. مسلماً با شناخت کامل‌تر از ریسک‌های موجود، بهتر می‌توان آنها را کنترل نمود و زمینه را جهت افزایش کیفیت تصمیم‌ها و نیز ارزش شرکت فراهم نمود. بر اساس مباحث فوق، می‌توان ایجاد رابطه معنادار و مستقیم میان وقوع بحران اجتماعی و کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران را توجیه نمود. سایر نتایج نشان داد اندازه شرکت نقش با اهمیتی بر کیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران دارد. در واقع افزایش اندازه شرکت سبب کسب بازدهی بالاتر از محل دارایی و فروش‌های شرکت به نحو مطلوب‌تری می‌شود. این امر با افزایش توانایی شرکت در رسیدن به ارزش تولید بالاتر، باعث بهبود عملکرد مالی شرکت خواهد شد (رملی و همکاران، ۲۰۱۹). با تداوم این روند و اخذ منابع مالی بیشتر، یکی از محدودیت‌های مهم در امر تصمیم‌گیری باکیفیت و خلاقانه مدیران برداشته می‌شود. از دیگر سو شرکت‌های بزرگ ضمن برخورداری از چشم اندازهای بیشتر و نیز بهره‌مندی از حمایت بازارهای بزرگتر، از تخصص بیشتری برخوردارند (رحمانیان کوشککی و بادیاب،۱۴۰۲). افزایش تخصص به همراه کسب تجربه در محیط کسب و کار، سبب کاهش میزان خطا و اشتباه در تصمیم‌های مدیران و به تبع افزایش کیفیت آنها خواهد شد.

در مجموع یافته‌های پژوهش ضمن افزایش دانش موجود در رابطه با عوامل مؤثر برکیفیت تصمیم‌گیری مالی مدیران، تأثیر و نقش بحران اجتماعی را بر کیفیت تصمیم‌گیری مالی برای مدیران و تصمیم‌گیرندگان مختلف سازمانی روشن می‌گرداند. از این رو پیشنهاد می‌گردد، شرکت‌های مختلف، با تقویت هرچه بیشتر کمیته‌های حسابرسی، سیستم‌های کنترل داخلی و نیز کمک به استقرار و برقراری سیستم مدیریت ریسک، از یک سو سبب افزایش اطمینان از صحت گزارشگری مالی، ایجاد شفافیت و کاهش بی‌اعتمادی در مدیران و سرمایه‌گذاران جهت اتخاذ تصمیم‌های مختلف و سرمایه‌گذاری در شرکت مدنظر در زمان وقوع بحران شده و از دیگر سو با شناسایی دقیق ریسک‌های موجود، نقض‌ها و نقاط ضعف مرتبط با فعالیت تجاری و نیز بهبود کارایی سازمان، سبب یاری رساندن به مدیران در اتخاذ تصمیم‌های با کیفیت‌تر و تخصیص بهتر منابع شوند. ضمن آنکه با تلاش

در جهت افزایش برنامه‌های آموزشی برای مدیران و کارکنان شرکت، به ایجاد شناخت از بهترین شیوه‌ها و تکنیک‌های موجود در رابطه با تصمیم‌گیری مالی در شرایط بحرانی و عدم قطعیت اهتمام ورزند.علاوه برآن به محققان و پژوهشگران علاقه‌مند در این زمینه پیشنهاد می‌شود با انجام این پژوهش از طریق روش پرسشنامه و نیز مقایسه نتایج به دست آمده با نتایج پژوهش حاضر، زمینه لازم جهت تکمیل مبانی نظری و جبران خلاء اطلاعاتی موجود در این مورد را فراهم نمایند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

نویسندگان اصول اخلاقی را در انجام و انتشار این پژوهش علمی رعایت و این موضوع مورد تأیید همه آنهاست.

مشارکت نویسندگان

جمع‌آوری داده‌ها: محترم بیژنی‌زاده؛ **تهیه گزارش پژوهش:** محترم بیژنی‌زاده؛ دکتر محمدعلی باقرپور ولاشانی و دکتر رضا حصارزاده **تحلیل داده‌ها:** محترم بیژنی‌زاده؛ دکتر محمدعلی باقرپور ولاشانی و دکتر رضا حصارزاده.

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه **محترم بیژنی‌زاده** در رشته **حسابداری** به راهنمایی **دکتر محمدعلی باقرپور ولاشانی** در **دانشگاه فردوسی مشهد** است.

نویسنده اول: تهیه و آماده‌سازی نمونه‌ها، انجام آزمایش و گردآوری داده‌ها، انجام محاسبات، تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها، تحلیل و تفسیر اطلاعات و نتایج، تهیه پیشنویس مقاله.

نویسنده دوم: استاد راهنمای پایان‌نامه، طراحی پژوهش، نظارت بر مراحل انجام پژوهش، بررسی و کنترل نتایج، اصلاح، بازبینی و نهایی‌سازی مقاله.

نویسنده سوم: استاد مشاور پایان‌نامه، مشارکت در طراحی پژوهش، نظارت بر پژوهش، مطالعه و بازبینی مقاله.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

حامی مالی

نویسندگان هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

تقدیر و تشکر

بدینوسیله از تمامی عزیزانی که ما را در انجام این پژوهش یاری نمودند و نیز از استادان فرهیخته و فرزانه‌ای که مسئولیت داوری پژوهش حاضر را برعهده دارند، کمال تقدیر و تشکر را داریم.

منابع

ابراهیمی، سیدکاظم؛ بهرامی نسب، علی و ممشلی، رضا (۱۳۹۶). تأثیر بحران مالی بر کیفیت گزارشگری مالی. *مجله دانش حسابداری*، ۸(۲)، ۱۶۵-۱۴۱. DOI: 10.22103/jak.2017.9590.2285.

احمدپور، احمد و سلیمی، امین (۱۳۸۶). تأثیر صنعت و اندازه بر ساختار سرمایه (شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران). *علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*، ۲۶(۱)، ۳۵-۱۳. DOI: 10.22099/jaa.2007.3553.

اکبری، محسن؛ قلی زاده، محمدحسن و فرخنده، مهسا (۱۳۹۶). بررسی نقش تعدیلگر درصد مدیران غیرموظف بر رابطه بین فرصتهای سرمایه گذاری وعملکرد مالی. *پژوهش حسابداری*، (۲۵)، ۱۶-۱. DOI: 10.22051/ijar.2017.10538.1150.

انصاری، زینت؛ حجازی، رضوان؛ زراعت کیش، یعقوب و خانی معصوم‌آبادی، ذبیح‌اله (۱۴۰۲). پیش‌بینی چرخه عمر و ارزیابی عملکرد مالی شرکت‌ها با استفاده از الگوریتم درخت تصمیم و تکنیک‌های تصمیم‌گیری چندمعیاره. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی*، ۱۵(۱)، ۶۸-۴۳. DOI: 10.30495/faar.2023.699784.

انصاری، عبدالمهدی؛ یوسف‌زاده، نسرین و زارع، زهرا (۱۳۹۲). مروری بر نظریه‌های ساختار سرمایه. *مطالعات حسابداری و حسابرسی*، ۲(۷)، ۴۷-۳۴. DOI: 10.22034/iaas.2013.105418.

آزادیان، غلامرضا؛ رسولی آزاد، محمدرحیم و حسومی، طاهره (۱۳۹۱). بررسی تأثیرات اجتماعی مدیریت بحران بر تصمیم‌گیری مدیران منطقه ۸ دانشگاه آزاد اسلامی. *نوآوری‌های مدیریت آموزشی*، ۸(۲)، ۲۴-۱۵. https://sanad.iau.ir/Journal/jmte/Article/1110381.

چهارمحلی، علی‌اکبر؛ زاهدی، جواد و محمدی، رضا (۱۳۹۸). نقش ارزش بازار در رابطه بین بازده دارائی‌ها و بازده حقوق صاحبان سهام با قیمت سهام در بورس اوراق بهادار تهران. *فصلنامه مدیریت دارایی و تأمین مالی*، ۷(۴)، ۳۰-۱۷. DOI: 10.22108/amf.2019.103686.1094.

حاجب، حمیدرضا، غیوری‌مقدم، علی و غفاری، محمدجواد. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر توانایی مدیریت بر ساختار سرمایه در صنعت مواد و محصولات دارویی. *حسابداری سلامت*، ۳(۳)، ۱۷-۱. DOI: 10.30476/jha.2014.16989.

حسینی، سید عابد؛ قائمی، محمدحسین و رضازاده، جواد (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین سطح تحصیلات هیئت مدیره و عملکرد مالی شرکت. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد*، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره). ۶۷-۱. https://ganj.irandoc.ac.ir/viewer/8ed8de7926e1f18b8f76b0abb2e58e78.

خادم‌الحسینی، سحر و امیرحسینی، زهرا (۱۳۹۷). استقلال، اختیار تصمیم‌گیری مدیران و عملکرد مالی. *فصلنامه راهبرد مدیریت مالی*، ۶(۲۳)، ۲۰۰-۱۷۷. DOI: 10.22051/jfm.2018.19068.1596.

خواجوی، شکراله و قدیریان آرانی، محمدحسین (۱۳۹۶). نقش توانایی مدیریت در پیش‌بینی بحران مالی.نشریه پژوهش‌های *حسابداری مالی*، ۹(۴)، ۱۰۲-۸۳. DOI: 10.22108/far.2018.107709.1172.

دستگیر، محسن و مهرجو، احسان (۱۳۹۱). بررسی اثر تغییرات اجزاء اقلام تعهدی عملیاتی بر سودآوری شرکت‌ها . *تحقیقات حسابداری و حسابرسی*. ۴(۱۵)، ۲۱-۴. DOI: 10.22034/iaar.2012.104665.

ربیعی، علی و سرافرازی، راحله (۱۳۹۴). *مدیریت بحران‌های سازمانی (مفاهیم، نظریه‌ها و الگوهای تصمیم‌گیری)*. تهران: نگارستان اندیشه. [گیسوم].

رحمانی، سارا و ندیمی، حمید (۱۳۹۸). تأملی در کیفیت و معنی محیط. *باغ نظر*، ۱۶(۷۱)، ۶۰-۵۱. DOI: 10.22034/bagh.2019.86873.

رحمانیان کوشککی، عبدالرسول و بادیاب، آرش (۱۴۰۲). تأثیر حاکمیت شرکتی، سودآوری و اندازه شرکت بر ارزش شرکت با نقش میانجی سرمایه فکری. *فصلنامه مطالعات اخلاق و رفتار در حسابداری و حسابرسی*، ۳(۱)، ۱۱۴-۸۹. https://ensani.ir/fa/article/542846.

رئیسی، محمد؛ پیشگاه هادیان، حمید و جاودانی مقدم، مهدی (۱۳۹۹). سیاست و راهبردهای بهینه در پیشگیری از بحران‌های اجتماعی (مطالعه موردی: شهر تهران). *فصلنامه رهیافت انقلاب اسلامی*، ۱۴(۵۱)، ۱۱۲-۹۳. https://www.rahyaftjournal.ir/article_118316.html.

زارعی، پگاه؛ طهرانچیان، امیرمنصور؛ ابونوری، اسمعیل و تقی‌نژاد عمران، مجید (۱۳۹۹). تأثیر نوسانات بازارهای دارایی بر بی‌ثباتی مالی در اقتصاد ایران: رهیافت مارکوف سویچینگ موجک بنیان. *فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی*، ۲۸(۹۳)، ۲۳۲-۲۰۳. https://qjerp.ir/article-1-2596.html.

شباهنگ، رضا (۱۳۹۱). *مدیریت مالی* (جلد دوم). تهران: سازمان حسابرسی. https://www.gisoom.com/book/1846111/2.

صبوری، نرگس (۱۴۰۰). بررسی نقش انعطاف پذیری مالی در توسعه پایدار بر عملکرد شرکت در طول بحران بیماری کوید ۱۹ با توجه به دارایی‌های مشهود(مطالعه موردی: شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران). *رویکردهای پژوهشی نوین مدیریت و حسابداری*، ۵(۱۷)، ۶۶-۴۸. https://ensani.ir/fa/article/460121.

غلامی، عاطفه (۱۴۰۰). بی‌ثباتی نرخ ارز و تأثیر آن بر قیمت خودرو. *امنیت اقتصادی*، ۹ (۷)، ۷۴-۵۹ https://es.tesrc.ac.ir/article_246674.html.

فتحی، سعید و ابوطالبی، حمید (۱۴۰۱). تأثیر حاکمیت شرکتی بر عملکرد مالی شرکت‌ها با استفاده از روش فراتحلیل. *مجله پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۱۴ (۲)، ۱۷۶-۱۵۱. DOI: 10.22108/far.2023.135066.1921.

قائم‌مقامی، کامران؛ باقرپور ولاشانی، محمدعلی؛ صالحی، مهدی و خلعتبری، حسن (۱۴۰۰). رابطه بین بیش‌ارزشیابی سهام و بحران مالی شرکت‌ها. *مجله دانش حسابداری*، ۱۲(۴)، ۴۱-۲۳. DOI: 10.22103/jak.2021.16931.3400.

قدمیاری، محمدرضا و نقش‌بندی، نادر (۱۳۹۹). بررسی تأثیر تجربه و دانش مالی مدیر عامل و اعضای هیات مدیره بر کیفیت افشا و عملکرد شرکت. *فصلنامه پژوهش‌های معاصر در علوم مدیریت و حسابداری*، ۲(۵)، ۳۳-۲۲. https://ensani.ir/fa/article/437622.

قربانی مرغملکی، احمدرضا؛ حسنوی، رضا و اسکندری، محمد (۱۴۰۰). تحلیل کیفی نقش فساد اداری در ایجاد بحران‌های اجتماعی (مطالعه موردی: اعتراضات دی ماه ۹۶ در شهرستان شهرکرد). *مدیریت بحران*، ۱۰، ۷۴-۶۰. https://www.joem.ir/article_253091.html?lang=fa.

کرمی، شیوا؛ دهقان، عبدالمجید و خدادادی، عباس (۱۳۹۹). نقش ابعاد تصمیم گیری و ریسک‌پذیری بر عملکرد مدیران مالی (مورد مطالعه: صنعت بانکداری). *نشریه دانش مالی تحلیل اوراق بهادار*، ۱۳(۴۷)، ۵۰-۳۳. https://journals.srbiau.ac.ir/article_16255.html.

کمری، حبیب؛ نوریان، محمد؛ سلیمانی، نادر و مسعودی ندوشن، عصمت (۱۳۹۷). سنتز پژوهی در مطالعات تفکر استراتژیک مدیران. *مجله علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز*، ۲۵(۱)، ۶۴-۴۳. https://doi.org/10.22055/edu.2018.22146.2212.

کوشافر، مصطفی؛ نوروش، ایرج و مشایخی, بیتا (۱۳۹۶). سنجش کارایی و توانایی مدیریت بر اساس معیارهای مالی. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۶(۲۳)، ۱۸۷-۲۰۲. https://www.jmaak.ir/article_10950.html?lang=fa.

گرشاسبی علیرضا، یوسفی دیندارلو، مجتبی. (۱۳۹۵). بررسی اثرات تحریم بین المللی بر متغیرهای کلان اقتصادی ایران. *تحقیقات مدلسازی اقتصادی*، ۷(۲۵)، ۱۲۹-۱۸۲. http://jemr.khu.ac.ir/article-1-840-fa.html.

مدرس سبزواری، احمد و عبدالله‌زاده، فرهاد (۱۳۹۵). *مدیریت مالی* (جلد دوم). تهران: چاپ و نشر بازرگانی. https://www.gisoom.com/1478272/2.

مرادی، حجت‌الله و خلج‌زاده، محسن (۱۳۹۵). عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر پیدایش بحران‌های امنیتی در مناطق حاشیه‌نشین (مورد مطالعه: اسلام آباد کرج). *مدیریت بحران*، ۸(۳۰)، ۱۷۶-۱۴۳. https://cmj.ihu.ac.ir/article_201986.html.

ملاحسینی، علی و محمدی، محدثه (۱۳۹۰). رابطه بین توان مدیران و عملکرد تعاونی‌های مصرف شهر کرمان. *نشریه تعاون و کشاورزی*، ۲۱(۱)، ۱۴۱-۱۲۵. https://ensani.ir/fa/article/219741.

مولوی، فرهاد و محمدی، محمد (۱۴۰۰). بررسی تأثیر سیستم اطلاعات حسابداری مدیریت، راهبرد نوآوری، سرمایه انسانی و عملکرد فرآیند داخلی بر عملکرد مالی. *چشم انداز حسابداری و مدیریت*، ۴(۵۰)، ۸۱-۶۷. https://www.jamv.ir/article_142317.html.

میرزائی، بیتا؛ علیخانی، رضیه و مران‌جوری، مهدی (۱۳۹۶). تأثیر تنوع هیئت مدیره بر عملکرد سرمایه فکری. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد*، مؤسسه آموزش عالی عبدالرحمن صوفی رازی. https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/d3c282c98291cb5a8f6659b5b242aebf.

هادیان، ریحانه؛ هاشمی، سید عباس و صمدی، سعید (۱۳۹۶). ارزیابی تأثیر سرمایه‌گذاری در عملکرد آینده با در نظر گرفتن سطح محدودیت مالی شرکت. *فصلنامه مدیریت دارایی و تأمین مالی*، ۵(۳)، ۱۳۲-۱۱۷. DOI: 10.22108/amf.2017.21196.

یاراحمدی خراسانی، مهدی (۱۳۸۶). بحران، واقعیتی جدایی ناپذیر از ماهیت درونی سازمان‌ها. *مدیریت*، ۱۱(۱۰۲)، ۴۷-۴۳. https://ensani.ir/59222.

References

Adams, R.B., & Ferreira, D. (2009). Women in the boardroom and their impact on governance and performance. *Journal of Financial Economics*, 94(2), 291-309. https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2008.10.007.

Ahmadpour, A., & Salimi, A. (2007). Impact of Size and industry on capital structure: the evidence from Iran. *Journal of Social Sciences and Humanities of Shiraz University*, 26(1), 13-35. https://www.sid.ir/paper/13275/fa [In Persian].

Ahmed, M.T., & Omotunde, H. (2012). Theories and strategies of good decision making. *International Journal of Scientific & Technology Research,* 1(10), 51-54. https://www.researchgate.net/publication/264552665.

Akbari, M., Gholizdeh, M.H., & Farkonda, M. (2017). The moderating role of non-executive director board presence on the relation between investment opportunity and financial performance. *Journal of Accounting and Social Interests*, 7(2), 88-103. DOI: 10.22051/ijar.2017.10538.1150 [In Persian].

Andreou, P.C., Ehrlich, D., & Louca, C. (2013). Managerial ability and firm performance: Evidence from the global financial crisis. *SSRN Electronic Journal*, 1-40. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2633216.

Ansari, A., Yosefzadeh, N., & Zare, Z. (2013). An overview of the theories of capital structure. *Accounting and Auditing Studies*, *2*(7), 34-47. DOI: 10.22034/iaas.2013.105418 [In Persian].

Ansari, Z., Hejazi, R., Zeraat Kish, Y., & Khani Masoomabadi, Z. (2023). Prediction of firm's life cycle and financial performance appraisal using decision trees algorithm and multi-criteria decision-making techniques. *Financial Accounting and Auditing Research*, 15(57), 43-68. DOI: 10.30495/faar.2023.699784 [In Persian].

Anthony, P., Behnoee, B., Hassanpour, M., & Pamucar, D. (2019). Financial performance evaluation of seven Indian chemical companies. *Decision Making: Applications in Management and Engineering*, 2(2), 81-99. https://doi.org/10.31181/dmame1902021a.

Arifa, P. A., & Ahmar, N. (2016). The effect of intellectual capital on the financial performance of insurance companies listed on the Indonesia stock exchange (ISE). *The Indonesian Accounting Review*, 6(1), 45-54. DOI: 10.14414/tiar.v6i1.852.

Azadian, G., Rasouli Azad, M.R., & Hassoumi, T. (2013). Investigating the social effects of crisis management on the decision-making of district 8 managers of Islamic Azad University. *Educational Management Innovations*, 8(2), 24-15. https://sanad.iau.ir/journal/jmte/article_833_0.html?lang=fa [In Persian].

Banker, R.D., Darrough, M.N., Huang, R., & Plehn-Dujowich, J.M. (2012). The relation between CEO compensation and past performance *Accounting Review*, 88(1), 1–30. https://doi.org/10.2308/accr-50274.

Bărbuță-Mișu, N., Madaleno, M., & Ilie, V. (2019). Analysis of risk factors affecting firms' financial performance - Support for managerial decision-making. *Sustainability*, 11(18), 4838. https://doi.org/10.3390/su11184838.

Bekef, T., & Epstein, M.J. (2006). Integrating social and political risk in to management decision-making. he society of management accountants of Canada and the American institute of certified public accountants. *AICPA*, https://www.daedalusadvising.com/Integrating_%20Social_Political_Risk.pdf.

Bhagat, S., Bolton, B., and Subramanian, A. (2010). CEO education, CEO turnover, and firm performance. *Available at SSRN*: https://ssrn.com/abstract=1670219.

Bowlin, W.F. (1999). An analysis of the financial performance of defense business segments using data envelopment analysis. *Journal of Accounting and Public Policy*, 18(4-5), 287-310. https://doi.org/S0278-4254(99)00018-6.

Cárdenas, J.P., Vidal, G., Urbina, C., Olivares, G., Rodrigo, P., & Fuentes, M. (2018). Social crises: signatures of complexity in a fast-growing economy. *Complexity*, 2018, 540-562. https://doi.org/10.1155/2018/9343451.

Chaharmahali, A., Zahedi, J., & Mohammadi, R. (2019). The role of market capitalization in the relationship between ROA, ROE and stock prices in Tehran Stock Exchange. *Journal of Asset Management and Financing*, *7*(4), 17-30. DOI: 10.22108/amf.2019.103686.1094 [In Persian].

Chen, C., Li, L., & Mary, L.Z.M. (2014). Product market competition and the cost of equity capital: Evidence from China. *Asia Pacific Journal of Accounting & Economics*, 21(3), 227-261. https://doi.org/10.1080/893197.

Cronqvist, H., Heyman, F., Nilsson, M., Svaleryd, H., & Vlachos, J. (2009). Do entrenched managers pay their workers more? *The Journal of Finance*, 64(1), 309-339. DOI: 10.1111/j.1540-6261.2008.01435.x.

Cullinan, C. P., Wang, F., Yang, B., & Zhang, J. (2012). Audit opinion improvement and the timing of disclosure. *Advances in Accounting*, 28(2), 333-343. https://doi.org/10.1016/j.adiac.2012.09.010.

Darmadi, S. (2013). Board members' education and firm performance: evidence from a developing economy. *International Journal of Commerce and Management*, 23(2), 113-135. https://doi.org/10569211311324911.

Dastgir, M., & Mehrjoo, E. (2012). The implication of accrual component of earning on profitability of the firms listed in Tehran Stock Exchange. *Accounting and Auditing Research*, 4(15), 4-21. DOI: 10.22034/iaar.104665 [In Persian].

Demerjian, P.R., Lev, B., Lewis, M.F., & McVay, S.E. (2013). Managerial ability and earnings quality. *The Accounting Review*, 88(2), 463-498. DOI: 10.2308/accr-50318.

Ebrahimi, S. K., Bahraminasab, A., & Mamashli, R. (2017). The effect of financial crisis on the quality of financial reporting. *Journal of Accounting Knowledge*, 8(3), 141-165. DOI: 10.22103/jak.2017.9590.228 [In Persian].

Epstein, M.J., & Buhovac, A.R. (2006). Organizational risk reporting for internal and external decision-making. Mississauga, Ont: CMA Canada, ISSN 1490-4225, ZDB-ID 20723015, 26-30. [EconBiz].

Espinosa, R. (2015). Financial constraints, corporate investment and future profitability. *University of California, Berkeley,* https://escholarship.org/uc/item/8sg699t5.

Fabozzi, F.J., & Peterson, P.P. (2003). *Financial Management and Analysis* (Vol. 132). John Wiley & Sons, https://www.amazon.com/Financial-Management-Analysis-Frank-Fabozzi/dp/0471234842.

Fan, J.P., Titman, S., & Twite, G. (2012). An international comparison of capital structure and debt maturity choices. *Journal of Financial and quantitative Analysis*, 47(1), 23-56. https://doi.org/S0022109011000597.

Fathi, S., & Aboutalebi, H. (2022). The effect of corporate governance on the firmsfinancial performance using meta-analysis approach. *Financial Accounting Research*, 14(2), 153-178. DOI: 10.22108/far.135066.1921 [In Persian].

Frank, M.Z., & Goyal, V.K. (2003). Capital structure decisions. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm.

Frank, M.Z., & Goyal, V.K. (2008). Trade-off and pecking order theories of debt. *Handbook of Empirical Corporate Finance*, 135-202. https://doi.org/10.1016/B978-0-444-53265-7.50004-4.

Frank, M.Z., & Goyal, V.K. (2009). Capital structure decisions: which factors are reliably important? *Financial Management*, 38(1), 1-37. https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.567650.

Gann, D.M., Salter, A.J. & Whyte, J.K. (2003). Design quality indicatoras: A tool for thinking. *Building Research & Information*, 5(31), 318–333. DOI: 10.1080/0961321032000107564.

García, J.M., Beatriz, G., & Penalva, F. (2022). Accounting conservatism and limits to earnings management. *Journal of Accounting and Public Policy*, 39(4), 106738. https://doi.org/10.1016/j.jaccpubpol.2020.106738.

Garshasbi, A., & Yusefi Dindarlu M. (2016). Assessment of international sanctions on Iranian macroeconomic variables. *Journal of Economic Modeling Research,* 7(25), 129-182. DOI: 10.18869/jemr.7.25.129 [In Persian].

Ghaemmaghami, K., Bagherpor Velashani, M.A., Salehi, M., & Khalatbari, H. (2021). The relationship between equity overvaluation and company's financial crisis. *Journal of Accounting Knowledge*, 12(4), 23-41. DOI: 10.22103/jak.2021.16931.3400 [In Persian].

Gholami, A. (2021). Exchange rate instability and its effect on car prices. *Scientific Monthly "Economic Security"*, 9(7), 59-74. https://es.tesrc.ac.ir/article_246674.html [In Persian].

Ghorbani Marghmalki, A.R., Hosnavi, R., & Eskandari, M. (2022). Qualitative analysis of the role of corruption in creating social crises: A case study of the December 2017 protests in Shahrekord. *Emergency Management*, 10, 60-74. https://www.joem.ir/article_253091.html?lang=en [In Persian].

Gottesman, A.A., & Morey, M.R. (2006). Manager education and mutual fund performance. *Journal of Empirical Finance*, 13(2), 145-182. https://doi.org/10.1016/j.jempfin.2005.10.001.

Gruber, D.A., Smerek, R.E., Thomas-Hunt, M.C., & James, E.H. (2015). The real-time power of Twitter: Crisis management and leadership in an age of social media. *Business Horizons*, 58(2), 163-172. DOI: 10.1016/j.bushor.2014.10.006.

Hadian, R., Hashemi, S.A., & Samadi, S. (2017). Evaluation of the effect of investment on future performance considering the level of firm financial constraint. *Journal of Asset Management and Financing*, 5(3), 117-132. DOI: 10.22108/amf.2017.21196 [In Persian].

Hajeb, H., Ghayouri Moghadam, A., & Ghaffari, M. (2014). Examining the effect of managerial ability on capital structure in the pharmaceutical products and material industry. *Journal of Health Accounting*, *3*(3), 1-17. DOI: 10.30476/jha.2014.16989 [In Persian].

Harris, M., & Raviv, A. (1991). The theory of capital structure. *The Journal of Finance*, 46(1), 297-355. https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1991.tb03753.x.

Hauschildt, K. (2000). Trends in overweight and obesity and changes in the distribution of mass index in east Germany. *European Journal of Nutrition*, 61, 404-411. https://doi.org/10.1038/sj.ejcn.1602533.

Hills, A. (2000). Revisiting institutional resilience as a tool in crisis management. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 8(2), 109-118. https://doi.org/10.1111/1468-5973.00130.

Hosseini, S.A., Ghaemi, M.H., & Rezazadeh, J. (2015). Examining the relationship between the education level of the board of directors and the company's financial performance. *Master's Thesis*, Imam Khomeini International University. https://ganj.irandoc.ac.ir/viewer/8ed8de7926e1f18b8f76b0abb2e58e78 [In Persian].

Howell, A., & Zhao, L. (2018). Turning points in the Chinese civil war: A financial market perspective: Turning points. *Australian Economic History Review*, 59(10), https://doi.org/10.1111/aehr.12168.

Iatridis, G., & Alexakis, P. (2012). Evidence of voluntary accounting disclosures in the Athens Stock Market. *Review of Accounting and Finance*, 11(1), 73-92. DOI: 10.1108/14757701211201830.

Janssen, M., Van Der Voort, H., & Wahyudi, A. (2016). Factors influencing big data decision-making quality. *Journal of Business Research*, 70, 338-345. [PDF].

Jencen, M.C., & Meckling, W.H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics,* 3(4), 305-360. https://doi.org/10.1016/0304-405X(76)90026-X.

Kamari, H., Nourian, M., Soleimani, N., & Masoodi Nodooshan, E. (2018). Synthetic analysis in manager's strategic thinking studies. *Journal of Educational Scinces*, 25(1), 43-64. DOI: 10.22055/edu.2018.2212 [In Persian].

Karami, S., Dehghan, A., & Khodadadi, A. (2020). The role of decision-making styles and risk taking with financial performance of managers (Study: Banking Industry). *Financial Knowledge of Securities Analysis*, 13(47), 33-50. https://www.sid.ir/paper/950823/fa [In Persian].

Keles, R. (2012). The quality life and the environment. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, (35), 23-32. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.02.059.

Khademalhosseini, S., & Amirhosseini, Z. (2018). Decision-Making Autonomy of Managers and Financial Performance. *Financial Management Strategy*, *6*(4), 177-200. DOI: 10.22051/jfm.2018.19068.1596 [In Persian].

Khajavi, S., & Ghadirian Arani, M.H. (2018). The Role of Managerial Ability in Financial Distress Prediction. *Financial Accounting Research*, 9(4), 83-102. DOI: 10.22108/far.2018.107709.1172 [In Persian].

Kooshafar, M., Noravesh, I., & Mashayekhi, B. (2017). Measure performance and management ability based on financial criteria. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 6(23), 187-202. https://www.jmaak.ir/article_10950.html [In Persian].

Kurt, A., & Zehir, C. (2016). The relationship between cost leadership strategy, total quality management applications and financial performance. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 17(1), 97-110. DOI: 10.31671/dogus.2018.45.

Maitland, E., & Sammartino, A. (2015). Decision making and uncertainty: The role of heuristics and experience in assessing a politically hazardous environment. *Strategic Management Journal*, 36(10), 1554-1578. https://doi.org/10.1002/smj.2297.

Marans, R.W. (2003). Understanding environmental quality through quality of life studies: The 2001 DAS and its use of subjective and objective indicators. *Landscape and Urban Planning*, (65): 73-83. DOI:10.1016/S0169-2046(02)00239-6.

Mathekga, M.J. (2009). The political economy of labour market flexibility in South Africa, Doctoral dissertation, Stellenbosch: *University of Stellenbosch*, https://core.ac.uk/download/pdf/37319833.pdf.

Matsunaga, S.R. & Yeung, P.E. (2008). Evidence on the impact of a CEO's financial experience on the quality of the firm's financial reports and disclosures. *SSRN Electronic Journal*, 1-41. DOI: 10.2139/ ssrn.1014097.

Mirzaei, B., Alikhani, R., & Meranjori, M. (2017). The effect of board diversity on the performance of intellectual capital. *Master's Thesis*, Abdulrahman Sufi Razi institute of higher education. [GANJ] [In Persian].

Modares Sabzevari, A., & Abdullahzadeh, F. (2015). Financial management (Volume II). Tehran: Commercial publishing. https://www.gisoom.com/book/1478272/2 [In Persian].

Mola hosseini, A., & Mohammadi, M. (2010). The relationship between the ability of managers and the performance of Kerman consumption cooperatives. *Cooperation and Agriculture*, 21(1), 125-141. https://sid.ir/paper/93691/en [In Persian].

Molavi, F., & Mohammadi, M. (2021). Investigating the impact of management accounting information system, innovation strategy, human capital and internal process performance on financial performance. *Accounting and Management Vision*, 4(50), 67-81. https://ensani.ir/fa/article/download/485466 [In Persian].

Moradi, H. A., & Khalahzadeh, M. (2016). Social and cultural factors affecting the emergence of security crises in marginal areas (case study: Islamabad Karaj). *Crisis Management Studies,* 8(30), 143-176. https://cmj.ihu.ac.ir/article_201986.html.

Muniandy, B., & Hillier, J. (2015). Board independence, investment opportunity set and performance of South African firms. *Pacific-Basin Finance Journal*, 35, 108-124. http://dx.doi.org/10.1016/j.pacfin.2014.11.003.

Paraskevas, A. (2006). Crisis management or crisis response system? A complexity science approach to organizational crises. *Management Decision*, 44(7), 892-907. https://doi.org/10.1108/00251740610680587.

Pastor, J.T., Ruiz, J.L., & Sirvent, I. (1999). An enhanced DEA Russell graph efficiency measure. *European Journal of Operational Research*, 115(3), 596-607. https://doi.org/10.1016/S0377-2217(98)00098-8.

Pearson, C.M., & Clair, J.A. (1998). Reframing crisis management. *Academy of Management Review*, 23(1), 59-76. https://doi.org/10.5465/amr.1998.192960.

Qadamyari, M., & Naqshbandi, N. (2019). Investigating the effect of experience and financial knowledge of CEO and board members on disclosure quality and company performance. *Contemporary Researches in Management and Accounting Sciences*, 2(5), 22-33. https://ensani.ir/fa/article/download/437622 [In Persian].

Rabiei, A., & Serafrazi, R. (2015). *Management of organizational crises (concepts, theories and decision-making patterns)*. Tehran: Nagarestan Andisheh. https://www.gisoom.com/book/11202601 [In Persian].

Raeisi, M., Pishgua Hadian, H., & Javdani Moghadam, M. (2020). Optimal policies and strategies in preventing social crises (Case study: Tehran), *The Islamic Revolution Approach,* 14(51), 93-112. https://www.rahyaftjournal.ir/article_118316.html [In Persian].

Raghunathan, S. (1999). Impact of information quality and decision-maker quality on decision quality: A theoretical model and simulation analysis. *Decision Support Systems*, 26(4), 275-286. https://doi.org/S0167-923660-3.

Rahmani, S., & Nadimi, H. (2019). A reflection on environmental quality and meaning. *The Monthly Scientific Journal of Bagh-e Nazar*, 16(71), 51-60. DOI: 10.22034/bagh.2019.86873 [In Persian].

Rahmanian Koushkaki, A., & Badyab, A. (2023). The effect of corporate governance, profitability, and firm size on firm value with the intervention of intellectual capital. *Studies of Ethics and Behavior in Accounting and Auditing*, 3(1), 89-114. https://sebaa.qom.iau.ir/article_701351.html [In Persian].

Rai, D., & Lin, C.W.W. (2019). The influence of implicit self-theories on consumer financial decision making. *Journal of Business Research*, 95, 316-325. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.08.016.

Ramli, N.A., Latan, H., & Solovida, G.T. (2019). Determinants of capital structure and firm financial performance - A PLS-SEM approach: Evidence from Malaysia and Indonesia. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, 71, 148-160. DOI: 10.1016/j.qref.2018.07.001.

Robb, A. M., & Robinson, D. T. (2014). The capital structure decisions of new firms. *The Review of Financial Studies*, 27(1), 153-179. https://doi.org/10.1093/rfs/hhs072.

Sabouri, N. (2021). Examining the role of financial flexibility in sustainable development on the company's performance during the Covid-19 crisis According to tangible assets (case study: companies listed on the Tehran Stock Exchange). *New Research Approaches in Management and Accounting*, 5(17), 48-66. https://majournal.ir/index.php/ma/article/view/850 [In Persian].

Saleh, A.S., Halili, E., Zeitun, R., & Salim, R. (2017). Global financial crisis, ownership structure and firm financial performance: An examination of listed firms in Australia. *Studies in Economics and Finance*, 34(4), 447-465. DOI: 10.1108/SEF-09-2016-0223.

Schraagen, J.M., & Van de Ven, J.G. (2008). Improving decision making in crisis response through critical thinking support. *Journal of Cognitive Engineering and Decision Making*, 2(4), 311-327. https://doi.org/15508X377801.

Shabahang, R. (2012*). Financial Management*. Tehran: Audit Organization. https://www.gisoom.com/1846111/2 [In Persian].

Shyam-Sunder, L., & Myers, S.C. (1999). Testing static tradeoff against pecking order models of capital structure. *Journal of Financial Economics*, 51(2), 219-244. [PDF].

Sikwila M.N. (2011). Inflation Impact of an Exchange Rate Adjustment: The Case of Zimbabwe. *Management, Informatics and Research Design*, 166. [PDF].

Spillan, J., & Hough, M. (2003). Crisis planning in small businesses: Importance, Impetus and Indifference. *European Management Journal*, 21(3), 398-407. DOI: 10.1016/S0263-2373(03)00046-X.

Tosun, O.K. & Eshraghi, A. (2022). Corporate decisions in times of war: Evidence from the Russia-Ukraine conflict. *Finance Research Letters*, 48, 102920. https://doi.org/10.1016/j.frl.2022.102920.

Van der Voordt, T.J.M. (2009). Quality of design and usability: A vetruvian twin. *Ambiente Construido, Porto Alegre*, 9(2), 17-29. https://www.researchgate.net/publication/228847513.

Vasilaki, A., & O'Regan, N. (2008). Enhancing post-acquisition organisational performance: The role of the top management team. *Team Performance Management: An International Journal*, 14(3/4), 134-145. DOI: 10.1108/13527590810883415.

Vrchota, J., & Řehoř, P. (2016). Project management and the importance of crises in the sectors of the national economy. *Procedia Computer Science*, 100, 362-368. https://doi.org/10.1016/j.procs.2016.09.170.

Yar Ahmadi Khorasani, M. (2007). Crisis, a reality inseparable from the internal nature of organizations. *Management*, 11(102), 43-47. https://sid.ir/paper/488336/fa [In Persian].

Yudhanti, C.B.H., & Shanti, J.C. (2011). Intellectual capital dan ukuran fundamental kinerja keuangan perusahaan. *Jurnal Akuntansi dan Keuangan*, 13(2), 57-66. https://doi.org/10.9744/jak.13.2.57-66.

Zarei, P., Tehranchian, A., Anonouri, E., & Taghinejad Omran, V. (2020). The impact of financial market fluctuations on financial instability in the Iranian economy: The Wavelet based Markov switching model. *Journal of Economic Research and Policies*, 28(93), 203-232. https://www.magiran.com/paper/2150570 [In Persian].